

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. Vtrùm Deus in suo esse cum alio quopiam à se realiter distincto
connexus sit, ad illudve relatus aliquo modo. Atque ita ab alio quopiam à
se distincto in essendo dependens sit tanquam à ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

QVAESTIO II.

Utrum Deus in suo esse cum alio quopiam à se realiter distincto connexus sit, ad illud uel relatus aliquo modo. Atque ita ab alio quopiam à se distincto in essendo dependens sit tanquam à termino connexionis.

12 PRO ex acta resolutione huius questionis generatim est supponenda tota doctrina de relatione, & connexionione, atque etiam oppositione eorum tradita in Pharo Scient. disp. 14. Speciatim autem suppono primò exhibi dictis, omnem relationem ex suo conceptu formali actum quemdam esse, quo subiectum refertur ad terminum. Quae quidem triplex est. Intrinseca, quae à parte rei adequatè est idem cum subiecto per eam relato. Extrinseca, quae adequatè distincta est à tali subiecto re ipsa. Et semiextrinseca, quae partim est identificata, & partim distincta realiter à subiecto ipso; eo quòd in suo reali conceptu & subiectum, & aliud, aut alia includit fundamenta. De quo videnda etiam plura dicta supra disp. 2. quæst. 5.

13 Suppono secundò, connexionem relationem quamdam intrinsecam esse, quae subiectum ita est cum termino colligatum re ipsa, ut sine illo esse non possit. Unde relatio intrinseca alia est connexionis; quae sine termino esse non potest, ut quam creaturae habent ad Deum. Alia est non connexionis; quae sine termino esse potest, ut quam habet ad suum obiectum cognitio falsa. Relatio autem omnis intrinseca transcendentalis ab Auctoribus dici solet communiter. Porro connexio alia est metaphysica; quae nullam omnino potentiam potest sine suo termino esse, adeò, ut contradictionem implicet, esse sine illo. Alia est physica; quae naturaliter solum, & citra miraculum non potest esse sine termino, bene tamen miraculosè. Alia est moralis; quae moraliter tantum nequit sine termino esse, bene tamen metaphysicè, & physicè. In presenti autem quæst. solum est sermo de connexionione metaphysicà Dei cum aliquo ab ipso distincto. Videantur hæc omnia, & alia plura latius exposita disp. illa 14. Phari Scient.

14 Suppono tertio ut prorsus certum, Deum sæpissimè denominari relatum tum semiextrinsecè, tum extrinsecè ad terminos à se distinctos. Atque ita multas ipsi relationes semiextrinsecas, & extrinsecas ad tales terminos conuenire reuera, ut esse dissimilem, aut inæqualem, aut coexistentem creaturæ, esse dominum creaturarum, esse creatorem, gubernatorem Mundi &c. iuxta ea, quae dicebamus supra disp. 2. quæst. 5. de attributis Dei relatiuis. Quæstio ergo præsens solum est, an Deus relatione aliqua sibi prorsus intrinsecè seu connexionis, seu etiam non connexionis ad aliquid à se distinctum entitativè referatur.

15 Suppono quartò etiam ut prorsus certum, Deum cum nullo termino contingente esse connexum in essendo. Quia est in essendo necessarius, ut disp. 3. quæst. 1. statum est; & eas in essendo necessarium nequit cum termino contingente, atque adeò potente deficere connecti. Quia titulo necessarii in essendo non potest non esse, & titulo connexi cum termino contingente

posset ad defectum eius deficere. Quæ sunt contradictoria. Est ergo quæstio duntaxat de connexionione Dei cum aliquo termino à se distincto, & in suo esse necessario; cuiusmodi sunt creaturæ possibiles quoad suum esse possibile, & chymæzæ impossibiles quoad suum esse impossibile, & vniuersim omnes veritates necessariæ, quæ utriusque conueniunt reuera intra statum quiditativum, aut etiam existentialem conditionatum, & disiunctiuum, iuxta doctrinam vniuersalem datam à nobis in Pharo Scient. disp. 10. nec non negationes necessariæ remouentes ab statu existentialem absolute chymæzæ impossibiles iuxta dicta in ipsa Pharo disp. 9. quæst. 3. & 4.

Suppono quintò, plerosque Theologos solum tractare, quod ad rem attinet, de connexionione omnipotentis diuinæ cum creaturis possibilibus. Nonnullos verò etiam de connexionione scientiæ diuinæ cum eisdem. Ex quibus aliqui aliquid etiam tangunt de relatione non connexionis. Ego verò paulò vniuersalius procedam, determinatà tamen imprimis controuersia communi.

In qua prima sententia est eorum, qui censent, Deum cum creaturis possibilibus ita esse entitativè connexum, ut si vel minima creatura possibilis impossibilis redderetur, Deus non posset non per locum intrinsecum deficere, & reddi impossibilis. Ita Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 25. n. 40. & cap. 26. an. 14. & lib. 3. cap. 9. n. 12. & lib. 9. de Trinit. cap. 6. à n. 17. Fasol. 1. p. quæst. 12. art. 8. dub. 9. sine, & dub. 12. n. 68. & dub. 14. n. 84. & 85. & quæst. 14. art. 5. dub. 3. n. 41. Zuniga disp. 9. de Trinit. dub. 6. Ariag. in Physic. disp. 7. sect. 2. n. 20. Carleton. in Physica disp. 6. per totam. Granad. 1. p. controu. 2. de Scient. tract. 6. disp. 1. & controu. 5. de Trinit. tract. 9. disp. 6. Machin. disp. 24. sect. 3. Pius quæst. 25. art. 3. dub. 4. Ioann. à S. Thom. 1. p. quæst. 12. art. 3. Albelda disp. 31. sect. 1. n. 14. & disp. 37. sect. 3. Nazar. quæst. 34. controu. 1. in 4. eius p. Maratius de Deo disp. 18. sect. 2. Martinon. disp. 8. de Deo sect. 5. & disp. 10. sect. 3. Franciscus Amicus 1. p. disp. 9. sect. 21. Franc. de Lug. lib. 1. de Deo vno disp. 23. cap. 2. Ribas tract. de visione disp. 8. cap. 4. Quiros disp. 41. de Deo, & alij. Consentit Herice disp. 5. à n. 43. consentit etiam Taner. 1. p. disp. 4. quæst. 4. dub. 3. n. 33. tamen quæst. 3. dub. 1. n. 3. & 6. docuisset ex communi, nullam in Deo dari relationem transcendentalem ad creaturas. Quibus addendi sunt acuti quidam Recentiores, qui putant Deum ratione omnipotentis cum creaturis possibilibus intrinsecè, & entitativè non esse connexum: esse tamen ratione scientiæ simplicis intelligentiæ, qua cognoscit illas.

Secunda sententia est asserentium, Deum nullam habere connexionem quoad suam entitatem cum creaturis possibilibus, sed prorsus esse absolutum ab illis, adeò, ut licet omnes impossibiles redderentur, Deus nihilominus stabilis, ac prorsus immutatus maneret cum omnibus perfectionibus intrinsecis sibi, quas modò habet. Ita Vazq. 1. par. disput. 104. & 143. Arrub. disput. 26. cap. 4. & disput. 29. cap. 3. & disput. 30. 31. 51. & 99. Gillius 1. par. lib. 2. tract. 10. cap. 6. Becanus tract. 1. cap. 9. quæst. 13. & cap. 5. de Trinit. quæst. 5. Turrianus in Opusc. disput. 2. de Trinit. dub. 3. Raynaud. in Theologia natur. dist. 8. quæst. 5. artic. 6. Gasp. Hurt. tom. de Incarnat. disput. 8. diffie. 5. num. 13. Petrus Hutt. disput. 15. Metaphys. sect. 9. Albertin. tom. 2. in prædicam.

Ad

Ad aliquid corol. 2. & 3. Pefantius 1. par. quæst. 28. artic. 2. disput. 3. Basilius Ponic. 1. par. Variar. quæst. 8. scholast. cap. 3. Albiz. disput. 5. de Scient. sect. 4. num. 44. Alarc. disput. 2. de Scient. cap. 4. Quid. controu. 10. Metaphysic. punt. 4. & alij plures ex antiquioribus, quos refert & sequitur Hemelman. tom. 2. tit. 8. disput. 1. cap. 3. Idemque supponit non semel Ripal. in suo opere de ente supernat.

19 Porro ex Auctoribus, qui Deum connexum cum creaturis possibilibus faciunt, plerique, vt Soar. Fasol. Zuniga. Tanner. & alij censent æqualis esse necessitatis creaturarum possibilitatem à creaturis ipsis indistinctam, atque existentiam Dei. Quod tamen absolute negant communiter, qui Deum absolutum ponunt à creaturis censentes, cum, utpote ens primum, magis esse necessarium in sua existentia, quam creaturæ in sua possibilitate. Nonnulli tamen, vt Granad. Machin., & Pius supra, esse Deum ita connexum esse dicant cum creaturis possibilibus, vt, qualibet earum deficiente, & ipse deficeret; asserunt tamen nihilominus, Deum ens esse magis necessarium, quam creaturas vt possibles. Deinde, qui in Deo connexionem cum creaturis vt possibilibus admittunt, communiter etiam admittunt relationem realem, ac transcendentalem ad illas. Quibus addendi sunt Salas 1. 2. tract. 3. disput. 4. sect. 2. num. 13. & sect. 4. num. 42. & seqq. & sect. 6. num. 61. & 62. Egid. de Præsent. tom. 1. de Beatitud. lib. 5. quæst. 7. artic. 7. num. 5. & quæst. 18. artic. 1. s. 5. num. 12. & Ruiz tom. de Scient. disput. 5. sect. 2. & disput. 10. sect. 5. num. 9. & disput. 86. sect. 3. & tom. de Volunt. disput. 5. sect. 4. & tom. de Trinit. disput. 62. sect. 1. & 3. & disput. 63. sect. 1. & 2. Qui verò Deo negant connexionem cum creaturis, communiter etiam negant relationem realem transcendentalem.

20 Hemelman vero tit. 9. disput. 1. & 2. latissime rejicit à Deo relationem transcendentalem, sicut & connexionem, adstruens tamen relationem habituales respectu creaturarum. Vocat autem relationem habituales eam, quæ, cum suapte naturâ, & essentiâ ad vnum terminum referatur, nec sine illo possit existere, apta tamen est referri ad aliud secundariò casu, quòd ille sit; respectu cuius subinde non actualis, sed habitualis relatio dicitur. Hoc pacto, inquit, præsentia effectus, qui modus est, atque adeò relatio transcendentalis respectu eius, relatio habitualis est respectu eius actionis, qua effectus producitur: quia, posita tali actione, reddit illam præsentem, sine illâ tamen posset existere casu, quòd fieret effectus per aliam actionem. Similiter, inquit, habitus gratiæ relatio habitualis est respectu effectus faciendi filium adoptiuum: quia potest sine tali effectus manere, si coniungatur cum vnione hypostatica, cuius carentia ad effectum ipsum requiritur. Alijsque varijs exemplis rem hanc declarat. Sed, vt ego autumnò, sine fructu, Quia hoc nihil est aliud, quam asserere, esse res, quæ, cum intrinsecè sint absolutæ ab alijs, eis tamen positis, relatè ad illas denominantur aut semiextrinsecè, aut extrinsecè. Quo nihil notius. Hoc enim in omnibus semiextrinsecis, & extrinsecis denominationibus reperitur. Adstruere ergo in Deo relationes habituales transcendentalesque ad creaturas, reieciis actualibus, nihil est aliud re ipsâ, quam asserere, Deum intrinsecè esse absolutum à creaturis, eis tamen positis semiextrinsecè, vel extrinsecè relatè ad

illas denominari varijs denominationibus relatiuis: Quod nemo negat. Nosque tanquam certissimum apud omnes relinquimus statutum suppositione tercia.

Auctores autem commemorati tam pro sententia adstruente, quam pro negante in Deo intrinsecam connexionem cum creaturis possibilibus quatenus talibus planè supponunt, aut etiam exprimunt, possibilitatem creaturarum, de qua hic tractatur, realiter esse distinctam ab entitate Dei, penitusque identificatam cum creaturis ipsis tanquam vnum ex prædicatis earum essentialibus, à quo intra statum quiditatum de suo habent reuerà, & necessariò posse existere, id est, talis esse naturâ, vt, si existant, nulla sequetur contradictio: quemadmodum homo intra statum quiditatum de suo habet reuerà, & necessariò esse animal rationale, siue esse potentem sentire, & ratiocinari. Id quod nos in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 1. & disput. 11. quæst. etiam. 1. late, & efficaciter ostendimus contra quosdam Recentiores oppositum singulariter opinantes. Qui, cum putent, omnem veram possibilitatem, quinimo omnem necessariam veritatem obiectiuam tam creaturarum possibilium, quam chymærarum impossibilium realiter esse indistinctam ab entitate Dei: ipsasque creaturas, & chymæras vt condistinctas à Deo nihil penitus esse; nullamque subinde in se veritatem obiectiuam adhuc quiditatum habere: facile se, putant, expedire à præsentè quæstione asserentes ex vna parte, Deum intrinsecè esse connexum cum possibilitate creaturarum, cum impossibilitateque chymærarum, & cum omni vtrarumque veritate necessariâ obiectiuâ; quasi hoc nihil sit aliud, quam, Deum cum se ipso connexum esse: ex alia verò parte, Deum cum nullo extrinsecò à se distincto esse connexum; quasi omne excogitabile extrinsecum, distinctumque à Deo, præter entia absolute, & contingenter existentia, in se præcisè penitus nihil sit: nullamque subinde veritatem obiectiuam, & necessariam habeat, cum qua Deus possit connexus re ipsâ excogitari. Verùm sententia hæc imprimis fundamentò innititur planè falso, vt loco citato monstrauimus; quo semel sublato, penitus ruit. Deinde, adhuc eo supposito, dici non potest, vt ab istis Recentioribus dicitur, Deum connecti cum veritatibus obiectiuis, & necessarijs creaturarum possibilium, & chymærarum impossibilium; quin cadatur in primam sententiam relatum, dicaturque, Deum cum aliquo à se distincto connexum esse; (quod tamen ipsi negant). Quia eiusmodi veritates iuxta ipsorum sententiam, præter entitatem diuinam veluti formam denominantem, includunt tanquam subiectum ipsas creaturas, & chymæras distinctas à Deo. De quo plura in decurru quæstionis. Pro cuius resolutione sit.

Propositio I.

Deus ratione omnipotentis cum creaturis possibilibus connexus non est connexionem intrinsecâ, ita videlicet, vt, deficiente per impossibile possibilitate creaturarum, & ipse quoque deficeret per locum intrinsecum.

Probat per propositio primò. Quia Deus per ea, quæ habet intrinsecè, sibi est sufficientissimus, perfectissimus, & beatissimus; neque alio

M eget

eget extra se ad suam existentiam, perfectionem, aut beatitudinem; neque in his villo modo ab aliquo sibi extrinseco pender. Sed hæc non haberet, si cum creaturis possibilibus eam haberet connexionem, de qua in propositione sermo est. Ergo talem connexionem non habet. Consequentia est legitima. Maior est dogma constantissimum apud Scripturam, & Patres. Dicitur enim Genes. 17. *Ego Deus omnipotens* Hebraicè *Saddai* id est, *mibi sufficiens*, & nullius egens. Et 2. Machab. 14. *Tu Domine vniuersorum, qui nullius indiges*. Et Actor. 17. *Non indigens aliquo: cum det omnibus vitam, & inspirationem, & omnia*. Et Psalm. 15. *Deus meus es tu; quoniam bonorum meorum non eges*. Vbi Septuaginta. *Nil tibi confert, ad te non pertinet*. Vide Theodoret. Eutimi, Basil. August. & alios Patres in hunc Psalm. & speciatim Hieronim. Qui, cum, recensitis omnibus creaturis, dixisset, de omnibus intelligi exclusiuam illam non eges, concludit. *Hæc non indiguit, neque postquam facta sunt, neque ante, neque modo sum ei opus, nec necessaria*. Ibidem etiam sapientissimus Idiora, *Quoniam*, inquit, *solus Deus bonis nostris non eget; nulla enim creatura est, quæ non indigeat alijs, quantumvis imperfectioribus*.

23 Contentiant alij Patres. S. Clemens Romanus in Liturgia, quæ habetur lib. 8. Constitut. cap. 12. col. 1. vult, vt quotidie ita Deum alloquamur. *Te nulla re indigentem, te omnium bonorum largitorem, te semper vno modo habentem*. S. Dionys. cap. 9. de diuinis nominibus, proprium Dei, dicit, nullius esse indigentem, eumque maxime simplicem, nihilque requirentem appellat. Iustin. mart. in QQ. Gentil. in respons. ad 10. ait, *Non eget Deus vllâ re, quæ extra naturam ipsius sit*. Theophilus Antioch. lib. 2. ad Antolicum col. 7. Deum nullius rei indigentem non semel appellat. S. Irinæus lib. 7. contra Hæreses cap. 2. ait, *Nullius indigens omnipotens, Deus verbo condidit omnia, & lib. 3. cap. 8. sine. Ipse nullius indigens, ipse sibi sufficiens, &c.* S. Methodius mart. in Excerptis apud Photium in sua Bibliotheca pag. 336. multa ad rem habet elegantissima, excerpo hanc paruam clausulam, *Non ne, inquit, absolutè per se ipsum perfectus est, & nullius indigent? Ita est. Impossibile enim est, vt id, quod nullius indiget, sit propter alterum aliquid aliud*. S. Hilari. in comm. ad Psalm. 2. col. 7. dicit, *Deus autem beatus, atque perfectus profectu non eget, cui nihil deest, ipse est, qui, quod est, non aliunde est, in se est, secum est, ad se est, suus sibi est, & ipse sibi omnia est*, Puraque addit huiusmodi, & tandem concludit, *Deus igitur, ex quo omnia sunt, nullo eorum indiget*. Similiaque habet lib. 11. de Trinit. col. penult. Nysenus lib. 11. contra Eunomium col. 11. *Nam Dei virtus, inquit, & sapientia nullius alterius auxilij est indiga*. Chrys. sæpissimè reperit, proprium esse diuinitatis, nullâ re indigere, aut opus habere. Accipe hæc tantum eius verba, ex homil. 10. ad Popul. Antioch. post medium, *Deum enim non indigere necessarium est, & nullâ re opus habere*. Isidorus Pelusiot. lib. 2. epist. 23. ad Eustochium diaconum ait, *Pura, & omnibus numeris absoluta libertas est, nullâ omnino re indigere*. Anastas. & Cyrill. in Breui explicacione fidei ab illis facta, quæ habetur tom. 4. Bibliothecæ, sic aiunt. *Essentia diuina res est, quæ per se est, neque alterâ indiget ad hoc, vt ipsa subsistat*. Damasc. lib. 1. fidei cap. vlt. ait, *Deum esse quidpiam nullius indigum, per se potens, per se*

dominans, &c. Theophilact. in epist. ad Ephe. *Nullius rei, inquit, est indiga Deitas*. Ambros. lib. 1. de fide ad Gratianum cap. 5. sic ait. *Quid ergo dicitis? est horum aliquid, quo egeat Pater & impium est dicere*. August. varijs in locis, Deum nihilo indigere pronunciat ex illo Psalm. 5. *Quoniam bonorum meorum non eges*. Vide illum lib. 1. de doctrina Christ. cap. 31. tom. 3. & tom. 8. in Psalm. 49. col. 19. Bernard. serm. 5. in Cant. sub finem. *Solus, inquit, nullius indiget, solus & sibi, & omnibus de solâ omnipotentis voluntate sufficiens*. Anselm. in Monol. cap. 30. ait, *An concludendum est, quia, si nullo modo esset creatura, nequaquam esset Verbum illud, quod est summa, & nullius indigens essentia?* Vide, si placeat, plures ad rem Patres apud Ruiz tom. de Volunt. disput. 8. lect. 4. Denique S. Thom. quæst. 3. de Verit. artic. 1. ad 8. ait, *Quia Deus non potest non esse, non indiget essentia, quæ sit aliud, quàm suum esse*. Similiaque habet alijs in locis. Imo & Aristot. lib. 2. Magnor. moral. cap. 15. ait, *Neque enim, si Deus sibi satis, neque villo indigens est, ob hoc etiam nos nullo indigebimus*. Est enim de Deo iactatus huiusmodi sermo. *Nam quoniam bona cuncta possidet, ac sibi satis est*.

24 Quid plura pro maiore? Venio ad probandam minorem syllogismi facti, nempe, Deum non ita fore sibi sufficientem, ac nullius indigentem, vt sacra Scripturæ, & Patres prædicant, si cum creaturis possibilibus connecteretur modo prædicto. Nam quæ maior indigentia possibilitatis creaturarum, quam, non posse existere sine illâ? Aut quomodo sibi satis est, qui profus periret, si musca, aut formica impossibilis redderetur? Egregia profecto independentia Diuinitatis ab omnibus, quæ ipsa non sunt, cum qua componitur, vt nequeat Diuinitas existere in rerum naturâ, si musca, aut formica desinat esse possibilis. Certè ex se satis superque videtur notum, huiusmodi concatenationem cum creaturis possibilibus ab eximia illâ Diuinitatis independentiâ, & libertate, quam tam constantè, vt vidimus, Patres commendant, profus alienam esse, imo ei indignam. Nec refert, quod Aduersarij respondent, id solum ab alio propriè pendere, quod ab illo per aliquod genus influxus accipit esse; Deum autem nihil accipere à creaturis; cum, quidquid perfectionis habet, à se ipso habeat; atque adeo neque indigere illis vt causis in se aliquid influentibus, licet indigeat illis vt termino suæ connexionis; quod non est inconueniens. Et enim, estò dependentia ab alio tanquam à termino connexionis minus propria dependentia dicatur; at certe negari nequit, esse aliquod dependentiæ genus, quod sine indigentia propriè dictâ non reperitur. Ijs enim propriissimè dicimus indigere, quæ nobis quoquomodo necessaria sunt ad viuendum, essendumque: qualiter creaturæ possibiles necessariae sunt Deo, si sine eorum possibilitate, nec viuere, nec existere potest, vt Aduersarij consentantur. Admittere autem in Deo aliquam, licet minus propriam, dependentiam à creaturis adhuc vt possibilibus, propriamque earum indigentiam, apertè videtur esse contra Scripturam, & Patres, vt testimonia adducta ostendunt. Imo, cum Patres absolutè loquantur, omnem vel impropriam etiam indigentiam, necessitatemque creaturarum, etiam vt possibilium à Deo remouere censendi sunt; vt expressè remouet August. lib. 83. qq. quæst. 22. dicens,

dicens, *Vbi nulla indigentia, nulla necessitas. Vbi nullus defectus, nulla indigentia. Nullus autem defectus in Deo. Nulla ergo necessitas.* Et sanè, si Deus sine creaturis possibilibus nec vivere, nec existere posset, & si ab illis nihil acciperet, nullo sensu posset dici absolute ipse sibi sufficere, & satis esse, nullamque earum indigentiam, aut necessitatem habere, ut satis ex se est notum. Illius siquidem indigentiam, & necessitatem habemus, quod nobis ad essendum, vivendumque necessarium est quoquomodo; ut constat.

25 Sed age, loquantur Scripturæ, & Patres dumtaxat de indigentia, ac dependentiâ Dei à creaturis tanquam à causâ; aut certe de creaturis tantum existentibus, ut aliqui volunt. Arguo secundò nihilominus à ratione. Ea perfectio est concedenda Deo, qua maior aliâ nequeat ex cogitari, ut apud omnes tanquam notissimum est in confesso: quia Deus non potest non esse summè perfectus, ut ostendimus inferius disput. 16. Sed maior est perfectio omnimoda independentia, ac sufficientia in proprio esse, quam dependentiâ ab esse alieno seu actuali, seu possibili, adhuc tanquam à termino connexionis, ac indigentia eius ut sic, ut satis, superque per se est notum. Ergo Deus prorsus est afferendus à creaturis possibilibus independentens, ac eis non indigens, adhuc ut termino connexionis; atque adeo non connexus cum illis. Confirmatur primò. Quia, si Deus esset connexus cum creaturis existentibus, prout cum possibilibus ab Aduersariis connexus ponitur, non esset tam perfectus, quam cogitari potest, ut est certissimum; alioquin minus esset modò perfectus, quam cogitari potest. Sed tota illa imperfectio ex indigentia creaturarum existentium, ac dependentiâ ab illis tanquam à mero termino connexionis manaret. Ergo similis indigentia, ac dependentia à creaturis possibilibus similem imperfectionem præfert, Quid namque refert ad rem, quòd creaturæ sint possibiles, vel existentes; quandoquidem utroque modo sunt aliud à Deo? Confirmatur secundò. Quia, si homo aliquis alteri, præsertim inferioris ordinis, strictissimo vinculo alligaretur, adeo, ut sine illo nec esse, nec vivere, nec aliquid præstare posset, captivitas esset, atque subiectio intolerabilis. Ergo similis alligatio per connexionem naturalem cum altero ente inferioris ordinis non potest non esse imperfectio in ente, quod eam habet. Ergo connexio, qua Aduersarij Deum cum creaturis possibilibus alligatum ponunt, ab imperfectione Deo indigna exui non potest.

26 Tertiò argumentor. Deus in sua existentia infinite magis est necessarius, quam creaturæ in sua possibilitate. Sed ens magis necessarium in sua existentia cum minus necessarium nequit ita connecti, ut, eo deficiente, deficiat per locum intrinsecum. Ergo Deus cum creaturis possibilibus huiusmodi connexionem non habet. Consequentia est legitima. Maior stabilitas supra disput. 3. quæst. 2. Minor autem ex terminis ipsis satis est evidens. Quia, quod sine alio esse nequit, atque adeo ad defectum eius deficeret, eo ipso non habet esse magis firmum, nec magis stabile, nec magis necessarium, quam illud, ut constat. Ob id enim, quod sine contingente esse nequit, eo ipso est contingens; quia ad eius defectum possibile possibilibiter defectibile est.

Recentiores commemorati n. 21. qui putant, 27
possibilitatem creaturarum identificari cum Deo, facile se, putant, hoc posito, ad facta argumenta respondere, dicendo, per inde esse, connecti Deum cum creaturis possibilibus, atque connecti secum ipso. Nec maius inconueniens esse, Deum indigere creaturis possibilibus, quam indigere se ipso. Tam longèque ab esse, ut sit Deus ens magis necessarium, quam creaturæ possibiles, quam abest, ut sit ens magis necessarium, quam ipsemet. Contra tamen primò. Quia sententia de identitate Dei cum possibilitate creaturarum, quam isti Recentiores supponunt, non solum singularis, sed planè falsa est, ut latè ostendi disput. illà 10. Phari Scient. quæst. 1. sed esto, sit vera. Contra secundò. Nam hoc obiectum necessarium, cum quo Deum connecti dicunt, *Petrus est possibilis*, & possibilitatem indistinctam à Deo tanquam formam denominantem, & subiectum denominatum possibile, nempe Petrum à Deo distinctum includit in suo conceptu iuxta sententiam dictam. Ergo, connecti Deum cum illo, non est connecti secum ipso, sed connecti cum alio quopiam realiter distincto à se tanquam includente ab incluso. Et remanent argumenta facta cum suo integro robore. Itaque, cum sit quæstio de connexionem intrinsecâ Dei cum creaturis possibilibus, quæ in omnium sententiâ debent poni realiter distinctæ à Deo, etiam si earum possibilitas ponatur cum ipso Deo identificata; aut est dicendum cum Auctoribus primæ sententiæ, Deum intrinsecè connecti cum aliquo distincto à se; aut non connecti cum creaturis possibilibus. Malè ergo Recentiores præfati ex vnâ parte dicunt, Deum cum nihilo à se distincto connexum esse; ex alia verò absolute pronunciant cum prædictis Auctoribus, Deum cum creaturis possibilibus connexum esse; cum tamen creaturæ possibiles, etiam in ipsorum sententiâ, non possint non inuoluerè aliquid distinctum à Deo. Alioquin Deus cognoscens illas nihil præter se ipsum cognosceret; aliaque sequerentur ingentia absurda, prout loco citato notabamus.

Pergo igitur; & probo quartò propositio- 28
nem. Quia, si Deus ratione omnipotentis cum creaturis possibilibus connexus est modo explicato, sequitur, eum cum chymæris etiam impossibilibus eodem modo connexum esse; atque adeo eis ad essendum, & vivendum indigere; nec magis necessarium, quam illas esse. Quæ absurda sunt absque dubio maiora. Id autem sequi, facile ostenditur. Nam casu, quòd aliqua chymæra impossibilis redderetur possibilis, Deus non haberet potentiam ad illam producendam; & consequenter neque esset Deus, neque existeret; quandoquidem ad intrinsecam Dei perfectionem spectat, posse producere, quidquid possibile est. Talem autem potentiam Deum in eâ hypothesi non habiturum, constat; quia tunc non haberet amplius potentiam, quam habet modò; modò autem solum habet potentiam respectu absolute possibilium: quia ponitur esse de conceptu potentis eius connecti cum possibilitate omnium, ad quæ producenda est potentia; & modò cum possibilitate chymære in dictâ hypothesi dandâ connexio non est.

Recentiores paulò ante impugnati concedunt 29
totum. Censent enim, ut supra diximus, impossibilitatem impossibilium realiter esse identificatam cum Deo æquè, ac possibilitatem possibilium. Eodemque propterea modo ponunt Deum

connexum cum chymæris impossibilibus, ac cum creaturis possibilibus. Sed verò, vt nuper circa possibilia arguebam, cum chymæra impossibilibus iuxta ipsos Recentiores duo dicat in suo conceptu, & impossibilitatem identificatam cum Deo vt formam denominantem, & subiectum huius denominationis distinguam à Deo; si Deus intrinsecè connectitur cum chymæra impossibili, cum aliquo à se distincto realiter, eoque impossibili connexus est. Et redentur illata absurda. Adde, falsam, & singularem esse sententiam suppositam Recentiorum, vt paulo ante dictum est, Cuius falsitas, quod attinet ad impossibilia, vel in eo cerni clarè videtur, quòd eorum impossibilitas ne connexa quidem cum Deo est, vt est possibilitas possibilium; quandoquidem, si deficeret Deus, impossibilia nihilominus permanerent. De quo plura in Pharo Scient. disp. 10. & 11. iam supra citatis.

39 Quintò probatur propositio. Quia in hypothese, quòd creaturæ non essent potibiles, adhuc Deus persisteret existens, coherensque cum earum impossibilitate; sicuti modò persistit existens, coherensque cum impossibilitate chymærarum, impossibilium; quia eodem modo compararetur Deus in tali hypothese cum impossibilitate creaturarum; ac comparatur nunc cum impossibilitate chymærarum. Ergo Deus non ita est nunc connexus cum possibilitate creaturarum, vt, ipsa deficiente, deficeret, prout Aduersarij volunt. Nec valet dicere, defectum possibilitatis creaturarum in illa hypothese fore diuersum à defectu possibilitatis, quem modò habent chymæra; eaque de causâ fore, vt per illum excluderetur Deus, etsi per hunc non excludatur. Contra enim est, quòd in illa hypothese præcisè adderetur creaturis implicatio contradictionis, quam modò non habent. Sed implicatio contradictionis præcisè non est exclusiua Dei; siquidem modò eam habent de suo omnes chymæra; & tamen Deus existit. Igitur in ea hypothese nihil esset, quo excluderetur. Vnde colliges, Recentiores nuper commemoratos non satisfacere huic argumento per suam doctrinam de identitate cum Deo possibilitatis, atque impossibilitatis rerum, supponentes hypothese de defectu possibilitatis creaturarum esse re ipsâ hypothese de defectu Dei; ex qua non potest non sequi Deum defecurum. Non enim est ita; sed est hypothese de implicatione contradictionis adiuncta creaturis in statu rerum quidammodo: ex qua, etiam retentâ dictâ doctrinâ Recentiorum, non sequitur fore, vt Deus deficeret; sed fore, vt Deus persistens impossibiles denominaret creaturas, quas modò denominat possibiles, titulo contradictionis, quam tunc secum ferrent, & modò non ferunt; siquidem eo titulo dumtaxat denominat impossibiles modò chymæras. Eodem argumento vice versâ formato probari pariter potest, Deum intrinsecè non connecti cum chymæris in possibilibus.

31 Sextò probatur. Quia denominatio potentis absolute producere, seu causare in nullâ causâ est adæquatè intrinseca, seu identificata adæquatè cum substantiâ ipsius causæ; semper enim inuoluit aliquid ipsi substantiæ causæ accessorium, ab eaque defecibile, nempe aut conditionem, aut comprincipium, aut decretum mouens, aut quid simile. Ergo, licet nequeat causa aut denominari, aut concipi, aut esse potens absolute causare aliquid, quod absolute non est possibile, (vt tanquam profus mihi certum fateor, & assero):

inde tamen non sequitur, substantiam causæ, cui talis denominatio comperit, cum possibilitate rei causandæ connexam esse. Fieri enim poterit, vt eiusmodi possibilitas vnum ex fundamentis reabilibus talis denominationis sit; obidque sine illâ nec possit concipi, nec existere ipsa denominatio. Male ergo Aduersarij ex eo, quòd Deus nequeat esse, vel concipi potens absolute causare, nisi id, quod absolute possibile est, inferunt, substantiam Dei cum possibilitate rei causandæ connecti; cum fieri possit, vt connectio cum possibilitate rei causandæ, quam præfert denominatio potentis proximè causare, extrinsecè solum, proueniat substantiæ Dei ab ipsa possibilitate tanquam ab vno ex fundamentis, à quibus denominatio ipsa desinitur, in cluso subinde in conceptu reali eius. Itaque quemadmodum, licet Deus nequeat esse proximè potens producere creaturam sine decreto libero suæ voluntatis adiuncto suæ omnipotentia; non inde inferitur, substantiam omnipotentia cum tali decreto necessario connexam esse; sed tantum illud esse quid intrinsecè requisitum ad denominationem potentis proximè producere; ita, licet Deus nequeat esse proximè, seu absolute potens producere creaturam, nisi ipsa possibilis sit, non inde inferitur, substantiam diuinæ omnipotentia cum huiusmodi possibilitate connexam esse; sed tantum possibilitatem ipsam esse fundamentum intrinsecè requisitum ad denominationem potentis proximè, seu absolute producere creaturam.

Rem autem ita se habere de facto, vt denominationis potentis proximè, seu absolute causare creaturas semiextrinsecè Deo sit accrescens ei à possibilitate ipsarum creaturarum, supposita virtute intrinseca, quam habet causandi, quidquid fuerit possibile; atque ita virtutem hanc profus à tali possibilitate absolutam esse; tum argumenta facta comprobant. Tum potest præterea confirmari. Quia longè perfectior erit facultas, seu virtus causatiua Dei, si non solum sit causatiua eorum, quæ absolute sunt possibilia, sed etiam eorum, quæ in quavis datâ hypothese possibilia forent. Imo id ad plenam infinitudinem eius videtur haud dubie requiri. Ergo talis est asserenda. Talis autem esse non potest, si cum ijs, quæ modò sunt possibilia, titulo potentia causatiua eorum connexa est quoad existentiam, vt constat ex argumento factò num. 28. Esse autem perfectiorem, ac validiorem virtutem, quæ, non solum possibilia absolute, sed possibilia in quavis hypothese ex se est causatiua, ex terminis videtur notum; nam certum est, perfectiorem, ac validiorem esse virtutem ignis, quæ non solum approximata, sed quæ in quavis hypothese approximarentur, comburere valet, quantum ex se est. Possibilitas enim rerum causabilium à Deo instar cuiusdam approximationis earum est respectu omnipotentia. Spectare verò ad infinitatem propriam omnipotentia Dei, quòd sit causatiua, non solum absolute possibilium, sed etiam possibilium in quavis hypothese, à paritate intellectus, & voluntatis Dei comprobatur. Deus quippe per has potentias non solum est cognoscitiuus, & volitiuus omnium, quæ sunt absolute cognoscibilia, & amabilia, sed etiam eorum, quæ in quavis datâ hypothese talia forent, vt in ijs obiectis cernere licet, quæ contingerent potuerunt reddi cognoscibilia, & amabilia: quo casu cognoscerentur, & amarentur à Deo

Deo æquè, ac cætera, quæ modò cognoscuntur, & amantur.

33 Recentiores sæpe commemorati suâ illâ opinionione innitentes de identitate cum Deo possibilitatis, atque impossibilitatis rerum negant, omnipotentiam diuinam fore productiuam impossibilium casu, quod ea non essent impossibilia: quia in eo casu, deficiente impossibilitate eorum, per locum intrinsecum deficeret Deus cum eâ identificatus. Sed malè. Quia, vt dicebam in simili supra num. 30. retentâ etiam dictâ Recentiorum sententiâ, casus de defectu impossibilitatis impossibilium non est per locum intrinsecum casus de defectu Dei, sed de defectu contradictionis eorum; qua deficiente, iam, tunc à Deo persistente denominarentur possibilia, quæ modò impossibilia denominantur: quia tunc carerent contradictione; eodemque pacto proinde compararentur ad Deum, quo nunc comparantur possibilia. Vnde etiam patet, in aliorum sententijs multo minori, aut certè nullo fundamento dici posse, hypothèsim de defectu impossibilitatis impossibilium per locum intrinsecum destruere omnipotentiam Dei. Semel autem statuto, quod in tali hypothèsi ea permaneret, negari vtiq; non potest, ad eius perfectionem spectare, vt tunc absolute posset producere omne possibile.

34 Septimò. Si Deus intrinsecè connecteretur cum creaturis possibilibus ratione omnipotentia illarum factiuræ, etiam connecteretur cum peccato possibili ratione eiusdem omnipotentia prout permissiuræ illius. At Deum intrinsecè, & essentialiter esse deuinum foederati peccati, eaque vt possibili ad essendum, & viuendum egere, specialem dissonantiam, absurditatemque præfert, vt constat. Ergo, &c.

35 Octauò. Si Deus intrinsecè connecteretur cum creaturis possibilibus, ipse intuitu visus duceret quemlibet Beatum incognitionem omnium earum; nullusque esset subinde, qui ex vi visionis non cognosceret omnes creaturas posibles distinctè, & in particulari; siquidem cum singulis seorsim esset connectio, prout ipsæ se habent in se se. At hoc est absurdum, & contra omnes Theologos, vt in tractu de visione Dei videbimus, vbi ad rem plura. Ergo.

36 Nonò. Ad perfectionem Dei spectat, esse primum ens, non solum quoad esse existentiale, intra statum existentialem, sed etiam quoad esse quiditatum intra statum quiditatum. Quia, quoad vtrumque esse vendicat sibi omnem perfectionem simpliciter simplicem excogitabilem intra vtriusque statum: talis autem est manifestè, esse primum habens esse omnium intra vtriusque statum habentium esse. Sed intra statum existentialem omnium intra illum habentium esse, scilicet existentium, est Deus primum ens, non solum primitate originis, sed etiam primitate inconnexionis non mutæ, cuius vtriusque talis status est capax. Ergo intra statum quiditatum omnium intra illum habentium esse, scilicet possibilem, nequit non esse Deus primum ens primitate inconnexionis non mutæ, cuius talis status est capax. Possibilitas ergo Dei cum possibilitate creaturarum connexa non est intra statum quiditatum; & consequenter neque existentia. Si enim esset connexa existentia, & possibilitas cum ipsa existentia connexa titulo necessitatis, quam Deus habet in existendo, connexa esset.

Deus ergo neque quoad esse quiditatum, neque quoad esse existentiale est connexus cum possibilitate creaturarum, æquè, ac cum earum existentia connexus non est, vt est certissimum. Et quidem, si perfectio diuina prorsus repudiat connexionem cum creaturarum existentia, cur pariter non repudiabit & cum creaturarum possibilitate?

Decimò. Propositionem datam insuper comprobabunt affatim, & confirmabunt alia argumenta, quæ pro sequentibus subiungemus. Præmittentes nihilominus quædam alia leuiora, quibus nonnulli inefficaciter, vt ego censeo, eam comprobare conantur.

Propositio 2.

Scientia, quam Deus habet de creaturis possibilibus, quoad entitatem indistinctam ab ipso Deo nullatenus est intrinsecè connexa cum illis. Atque adeo diuina substantia neque ratione talis scientiæ cum ipsis creaturis connexa est.

Hæc propositio probanda imprimis venit omnibus argumentis, quibus præcedens probata est. Quia omnia absurda illata per illa ex conuentione intrinsecè & entitatuâ Dei cum creaturis possibilibus ratione omnipotentia æque clarè, imo nonnulla eorum claritè, inferuntur ex conuentione Dei cum eisdem ratione scientiæ, vt recolenti, & applicanti conspicuum fiet. In quo nobis non oportet morari.

39 Specialiter tamen quasi à priori inde propositio præsens venit probanda, & explicanda. Quia licet scientia Dei de creaturis possibilibus quoad denominationem, qua Deum facit absolute cognoscentem, ac iudicantem illas, sine illis nequeat existere, cum ipsisque subinde connexa sit; (quia vt sic est cognitio actualis earum infallibilis, & necessariò vera; omnisque cognitio actualis infallibilis, & necessariò vera eo ipso cum suo obiecto connexa est). At quoad entitatem indistinctam à Deo talis naturæ est ex proprio conceptu, vt essentialiter non exposcat creaturas posibles; atque adeo neque cum illis intrinsecè connexa sit. Quod manifestum sit, dum eam ad existentes comparamus. Nam certum est, entitatem à Deo indistinctam scientiæ, qua Deus ipse cognoscit Mundum, mansuram in Deo reuera, si Mundus, vt potuit, non existeret. Quo casu Deum non denominaret cognoscentem Mundi existentiam. Vt igitur entitas scientiæ, qua Deus modò cognoscit existentem Mundum, maneret in Deo sine Mundi existentia casu, quod Mundus non existeret; ita etiam entitas scientiæ, qua Deus cognoscit modo Mundum possibilem, maneret sine Mundi possibilitate casu, quod non esset Mundus possibilis. Quia non est maior ratio, quod ad rem attinet, vnius scientiæ, quam alterius. Ergo, sicut scientia de existentia Mundi quoad entitatem prorsus est absoluta à suo obiecto, neque vllam habet connexionem cum illo; ita pariter est absoluta à suo scientia de Mundi possibilitate.

40 Et quidem in sententiâ connotantium, siue complementium scientiam diuinam per extrinsecum connotatum veritas hæc facile locum habet. Nam, vt ipsi dicunt, entitatem scientiæ, qua Deus se cognoscit, absoluta omnino est.

fit

fit ab omni obiecto contingenti, ita esse ex se, & absolute representatiuam eius, vt, eo posito, quasi se se ad illud extendens iam actualiter representet, Deumque subinde denominet cognoscentem illud. Ita pariter dicere possunt, eandem scientiæ entitatem, posita obiectorum possibilitate, cuius ex se, & absolute est representatiua, quasi se extendere ad illam actualiter representandam, per mansuram aliâ æque bene sine tali obiecto, si illud per impossibile non subsisteret. In sententiâ verò non connotantium, omninoque intra Deum constituentium actus diuinæ scientiæ etiam liberos, seu contingentes, quam sententiâ nos explicamus per contingentiam virtuales eorum in tract. de Scientiâ, non minus facile componitur eadem veritas. Dicimus enim, actum scientiæ, quem Deus habet de Petro possibili, non præcisè, quia existit realiter formaliter in Deo ab ipsius entitate indistinctus, reddere ipsum cognoscentem Petrum, deest in ordine ad talem denominationem præbendam. Huiusmodi autem virtuales non deficientiam, seu virtuales existentiam supra formalem ex positione possibilitatis Petri trahere originem, aliâ non futuram, si Petrus non esset possibilis. Quo casu proinde actus prædictus realiter formaliter permaneret in Deo, non tribuendo denominationem, quam tribuit modo. Itaque, sicut ablata existentia Ioannis, actus, quem Deus habet de illâ, virtualiter deest in ordine ad reddendum Deum eam cognoscentem, posita autem, idem actus virtualiter produciuntur ab intellectu Dei, & quasi denuò accipit esse relatè ad talem denominationem; ita actus, quem Deus habet de possibilitate Petri, posita tali possibilitate, virtualiter produciuntur, ac denuò ponitur in ordine ad denominandum Deum cognoscentem illam, non ita ponendus, si Petrus non esset possibilis. Vnde actus de possibilitate Petri non minus est quoad entitatem inconnexum cum ipsâ possibilitate, quam actus de existentia Ioannis quoad entitatem est inconnexum cum ipsâ existentia.

41 Hinc, licet actus de possibilitate Petri non sit, loquendo absolute, deficiibilis virtualiter, sicut actus de existentia Ioannis; eo quod Petri possibilitas non est contingens, sicut est Ioannis existentia; productio tamen, siue positio virtualis actus de possibilitate Petri minus est necessaria, quam existentia formalis tum ipsius actus, tum Dei; quia non est magis necessaria, quam possibilitas ipsa Petri. Hanc autem Deus, & quicquid realiter formaliter cum Deo est identificatum infinite excedit in necessitate, vt constat ex dictis supra disput. 3. quest. 2. Quocirca fit, vt, licet sit absolute impossibile, virtualiter deficere dictum actum in ordine ad denominandum Deum cognoscentem possibilitatem Petri, sicut absolute est impossibile, ipsam possibilitatem deficere; infinite tamen magis sit impossibile, cum deficere formaliter. Vnde tandem concluditur, casu, quod possibilitas Petri per impossibile deficeret, defecturam quidem in Deo denominationem cognoscentis illam ex defectu tantum virtuali actus, per quem representatur, existente nihilominus actu ipso quoad entitatem realiter formaliter æque bene, ac existit modo.

42 Deinde probari potest propositio præsens, Quia si Deus ratione scientiæ, qua illas cogno-

scit, cum creaturis possibilibus intrinsecè, & entitatiuè connexus esset, eodem iure esset connexus pariter cum chymicis impossibilibus, & cum peccatis tum possibilibus creaturatum, tum etiam impossibilibus ipsius Dei; ac demum cum omnibus veritatibus necessariis tum perfectis, tum negatiuis ab ipso distinctis, de quibus æque, ac de creaturis possibilibus scientiam habet. Quod quidem plura, maioraque absurda secum fert, quam connecti dumtaxat cum creaturis possibilibus iuxta dicta circa propositionem præcedentem, & dicenda circa sequentem. Per quæ tam hæc, quam præcedens amplius confirmabuntur.

Propositio 3.

Deus cum nullâ omnino veritate, 43 obiectiuâ, quantumuis necessariâ, realiter distinctâ à se est intrinsecè, & entitatiuè connexus aut ratione essentiæ, aut ratione aliquis cuiusvis intrinseci attributi; ita, vt eiusmodi veritate per impossibile deficiente, per locum intrinsecum sequeretur, fore, vt Deus ipse deficeret.

Hæc propositio imprimis ex duabus præcedentibus planè constat. Quia eadem cernitur repugnantia, eademque, imò & maiora absurda sequuntur ex eo, quod ponatur Deus modo dicto connexus cum alijs veritatibus obiectiuis à se realiter distinctis, quam ex eo, quod ponatur connexus cum creaturis possibilibus, vt innotescet perpendenti argumenta tum facta pro duabus propositionibus præcedentibus, tum faciendâ modo pro præsentî, & consequenter etiam pro illis, Quorum,

Primum sit, Deus conceptione communi 44 Patrum, & Theologorum ita est in se actus purissimus, ita summè perfectus, ita in se continens intrinsecè aut formaliter, aut eminenter omnem omnino excogitabilem perfectionem, vt per nullum bonum à se distinctum extrinsecus perfectibilis sit; quemadmodum cetera entia, per bona extrinseca perficiuntur, adeo, vt quando aliquo iure sunt illis debita talia bona, deficiosa sine eis, & imperfecta euadant, atque adeo aliquo modo mala in suo genere iuxta dicenda latè infra disput. 15. & 16. Sed, si Deus cum alijs extrinsecis esset connexus modo prædicto, talia extrinseca, vt pote ipsi omnino necessaria ad viuendum, non solum essent ipsi bona, sed etiam strictissimo omnium iure essentiali, & metaphysico ita ipsi debita, vt ex hypothesi, quod eis careret, non iam deficiosa tantum, & imperfecta, sed penitus deficiens, ad nihilumque redactus euaderet. Ergo cum talibus extrinsecis nullatenus Deus modo prædicto connexus est. Si enim perfectio, seu bonitas Dei quoad suum augmentum à nullo extrinseco pendere potest; multo minus pendere poterit quoad integrum suum esse.

Secundum sit, Si Deus cum alijs extrinse- 45 cis esset intrinsecè connexus, & cum peccatis tum possibilibus creaturis, tum impossibilibus sibi esset similiter connexus, vt ex dictis in præcedentibus constat. Hoc autem in terminis ipsis inuoluit contradictionem, & repugnantiam: quia ex vna parte peccata, vt pote intrinsecè mala in nullo statu possunt esse bona, & conuen-

nientia, & debita Deo: ex aliâ verò parte hæc omnia habentur comparatione Dei titulo necessitatis, & indigentia, qua Deus illis ad essendum, & viuendum egeret. Adde, peccata necessariò fore amabilia à Deo: quia non posset non esse Deo amabile id, sine quo Deus nec esse, nec viuere posset. Aliunde verò peccata quoad formalem malitiam ne vt possibilia quidem sunt amabilia à Deo, vt ostendimus in tract. de Volunt. Quæ etiam est repugnantia, & contradictio in terminis. Deus igitur cum peccatis modo dicto non est connexus. Et consequenter neque cum alio quopiam extrinseco.

46 Tertium sit. Deus sola sui possessione est perfectissimè, & summè beatus, vt apud Patres, & Theologos in confessò est. Sed, si cum alijs extrinsecis intrinseca connexionè connexus esset, horum insuper possessione indigeret ad suam perfectam beatitudinem: quia non potest esse solida, & firma, & consequenter nec plenè, & perfectè beatificans possessio boni in suo esse dependentis ab alijs, nisi se extendat etiam ad ea, sine quibus illud stare nequit, vt satis ex se est notum. Igitur Deus cum alijs extrinsecis non est connexus connexionè intrinsecâ; atque adeò faciente illum in suo esse dependentem ab alijs.

47 Quartum sit. Si Deus cum chymaribus impossibilibus prout talibus intrinsecè connecceretur, vt multi ex Aduersarijs volunt, aut titulo scientia de earum impossibilitate, aut alio, chymaribus impossibilibus intra suum statum quiditatum prius haberent esse, & veritatem obiectiuam, quam Deus prioritate in connexionis, siue independentia non mutæ. Quod est absurdum. Quia Deus in suo esse quiditatio dependet ab illis: illa verò in suo non dependet à Deo: siquidem ex hypothesi, quòd Deus deficeret, adhuc manerent impossibiles, vt modo sunt.

48 Quintum denique. Quia, si Deus connecceretur intrinsecè cum creaturis possibilibus, vnaqueque creaturarum connexa cum Deo cum cæterarum omnium possibilitate esset connexa mediata; atque ita omnes possibles quoad omnes veritates quiditatiuas, spectantes ve ad statum quiditatum mutuo inter se connexæ essent, vt constat. Quod, licet aliqui concedant, absurdum proculdubio est. Primò: quia præscindendo ab hac quæstione, irrationabile prorsus est, ponere omnes creaturas possibles connexas mutuo quoad quiditatem; quando est certissimum tales non esse quoad existentiam. Certissimum namque est earum aliquas quoad existentiam potius esse oppositas, & aliquas solùm non mutuo connexas, & plerasque disparatè se habentes absque vllâ inter se connexionè, aut oppositione. Secundò: quia certum omnino videtur, intra statum quiditatum impossibilitatem impossibilium cum possibilitate possibilium connexam non esse; siquidem ex eo, quòd possibilia talia esse desinerent, non tolleretur contradictio, à qua impossibilia habent impossibilia esse, potius accresceret eis alia noua, qua magis impossibilia fierent. Igitur intra tale statum neque possibilia inter se sunt mutuo connexa. Præscindendo enim ab hac quæstione irrationabiliter dicitur, non omnes omnino veritates spectantes ad statum quiditatum esse connexas inter se, & nihilominus esse connexas eas omnes, quæ pertinent ad

creaturas possibles. Tertiò: quia apud omnes est in confessò, conceptus genericos creaturarum possibilium cum conceptibus differentialibus, atque adeò cum specificis connexos non esse: ob id enim iuxta sententiam omnium à superiori ad inferius non bene arguitur, & si ab inferiori ad superius bene arguatur. Quod planè est contra Aduersariorum sententiam, iuxta quam veritates vtrorumque dictorum conceptuum mutuo inter se connexæ esse debent, vt pote & connexæ cum Deo, & terminantes connexionem ipsius Dei.

Propositio 4.

Deus nulla relationè intrinsecâ, ad huc non connexionis, refertur ad quidpiam à se distinctum realiter.

49 Quia, licet sit possibilis relatio non connexionis comparatione existentia termini, comparatione tamen quiditatis termini nullatenus possibilis est. Licet enim possit esse relatio respiciens suapte essentia terminum aliquem prout existentem, qui tamen à parte rei existens non sit, quæ proinde comparatione existentia talis termini erit relatio non connexionis. Non potest tamen esse relatio respiciens suapte essentia terminum, quoquo modo, qui non sit id, quod de suo quiditativè est; vt constat ex generali doctrina actuum tradita in Pharo Scient. disp. 8. quæst. 4. proposit. 2. Fieret enim, vt talis relatio suapte essentia respiceret talem terminum, vt supponitur, & simul non respiceret ipsum; quia ipse non esset id, quod est, sed vel aliud quidpiam, vel nihil. Unde manifestè concluditur, nullâ relatione intrinsecâ posse Deum respicere terminum aliquem realiter à se distinctum siue prout existentem, siue aliter quoquo modo, quæ non sit relatio connexionis comparatione quiditatis talis termini. Et consequenter, Deum nullâ relatione intrinsecâ, adhuc non connexionis, posse referrì ad quidpiam à se distinctum realiter: quia esset per illam connexus intrinsecè cum quiditate eius contra doctrinam stabilitam in præcedentibus propositionibus. Super est igitur, vt argumenta iam diluamus, quæ contra illas obijciuntur, aut etiam possunt obijci.

Diluuntur argumenta contraria.

50 Sit primum. De conceptu intrinseco Dei est esse substantiam liberam, seu libero arbitrio pollentem; & consequenter sine libero arbitrio nullatenus existere posse. Ergo substantia Dei cum creaturis possibilibus connexa est. Antecedens est certum. Consequentia probatur. Quia, sublata possibilitate creaturarum, libertas diuina constare nequit. Repugnat enim libertas actus primi, vbi repugnat actus secundus liber. Deus autem nequit habere actum secundum liberum, nisi circa obiectum contingens quale nullum esset, si creaturæ possibles repugnarent. Hoc argumentum dumtaxat premere videtur eos, qui actus liberos Dei per aliud quod connotatum Deo extrinsecum, atque contingens complent. Apud nos verò, qui putamus, omnino esse Deo intrinsecos, per contingentiamque virtuales saluari eorum libertatem independentem à contingentia obiectorum, prout fusè exponemus in tract. de Volunt. Dei, parum, aut nihil momenti habet. Nam casu, quòd omnes creaturæ impossibiles

ies essent; adhuc posset Deus liberè complacere in earum impossibilitate; liberèque nolle eas existere; alioque huiusmodi actus liberòs circa illas habere. Sed ne adstringamus solutionem nostræ opinionis, Dici enim potest ad argumentum iuxta alteram connotantium, etsi Deus in eâ hypothesi, quod nulla creatura esset possibilis, non foret proximè liber ad eas amandâs; sicut neq̄ esset proximè potens ad eas producendas; quia ad eiusmodi potentias proximâs requiritur eorum possibilitas; manurum tamen liberum radicaliter, seu quantum est ex se; sicut & potentem eas causare. Quia semper esset verum Deum talis esse nature, ut si essent creaturæ possibilis, eas amare liberè, producereque proximè posset. Quod solum spectat ad perfectionem intrinsecam liberi arbitrij, virtutisque causatiuæ Dei. Allæ enim denominationes semel extrinsecæ Deo sunt; & accessoria.

52 **Secundò obijcitur.** Deus suapte naturâ est verax, iustus, misericors, fidelis &c. Ergo essentialiter exposcit creaturâs possibilis, sine quibus hæc virtutes non haberet; quia non haberet potestatem ad earum actus exequendos. Respondet, ut nuper, casu, quod nulla creatura possibilis esset, fore, ut Deus nihilominus prædictas virtutes haberet quasi in radice, & quantum est ex se. Quo solum pacto sunt virtutes ei intrinsecæ. Quia nimirum talis naturâ maneret semper, ut si essent creaturæ possibilis, iam tûm absolute esset potens ad exercendum circa illas prædictarum virtutum actus. Quomodo autem etiam in eâ hypothesi haberet entitativè actus intellectus, & voluntatis ad tales virtutes spectantes, ex dictis circa propositionem secundam compertum est.

53 **Tertiò obijcitur.** Si Deus cum creaturis possibilibus connexus non est, non opus erit ad eum comprehendendum cognoscere creaturas possibilis. At hoc est falsum. Nam ex eo fieret, Beatos eas non cognoscentes comprehendere Deum; cuius nihil eos latet de perfectionibus intrinsecis. Quod tamen est absurdum. Ergo, Lewis obiectio. Primo; quia licet Deus non connectatur cum creaturis possibilibus, adhuc opus est, eas cognoscere, ut ille comprehendatur, supposito, quod iam sunt possibilis, ut constabit ex dicendis infra tract. 8. Secundò; quia, licet non esset necessarium cognoscere creaturas possibilis ad comprehendendum Deum, adhuc maneret ille profus incomprehensibilis respectu intellectus creati. Quia iuxta sententiam communem non quavis intuitio attingens, quidquid est in obiecto, est comprehensio eius, sed ea tantum, quæ exæquat obiecti cognoscibilitatem, prout loco citato explicabitur.

53 **Quartò obijcitur.** Creaturæ possibilis sunt obiectum omnipotentia; Sed nulla potentia potest existere sine suo obiecto. Ergo omnipotentia sine creaturis possibilibus esse non potest. Confirmatur. Quia si, sublatis creaturis possibilibus, maneret adhuc omnipotentia, frustranea foret; cum non posset in eâ hypothesi reduci ad actum. Nec valet dicere, creaturas possibilis, non absolute, sed sub conditione, quod sint possibilis, esse obiectum omnipotentia; Inde enim fieret, saltem cum possibilitate conditionata creaturarum, connexam esse omnipotentiam. Quo relabimur in eadem incommoda, quæ, sublata connectione cum possibilitate absoluta, conamur vitare.

54 **Hemelman tit. 10. disp. 5. cap. 1. censet,** nullam potentiam sine suo obiecto primario existere posse; bene tamen sine secundario. Creaturas

autem possibilis respectu omnipotentia tantum, esse obiectum secundarium. Primarium enim esse Verbum, & Spiritum sanctum, ad quorum productionis actum ira omnipotentia reducta est, ut ab illo in nulla hypothesi possit cessare. Quo fit, ut in darâ hypothesi frustranea non foret. Addit, fore etiam, ut tunc reducta esset ad actum productionis negationum omnium, quod impossibile, quia ratione negationis producibiles sunt. Non est locus modo refellendi doctrinam huius Doctoris, mihi quidem novam, & latè ab ipso propugnatam tota disp. cit. Spectat id ad tract. de Trinit. ubi docetur ex sententia communi, omnipotentiam Dei communem toti Trinitati diversam esse à potentia notionibus, à quibus Verbum, & Spiritus sanctus procedunt. Quod autem addit de negationibus etiam falsum est: quia negationes nullatenus à Deo evitabiles, quales sunt negationes entium impossibilium, nullo sensu dici possunt causari à Deo, ut alibi ostendo.

55 **Respondeo ergo ad argumentum, negando** absolute minorem, scilicet, nullam potentiam posse existere sine suo obiecto, seu potius termino, sine actu; si sermo sit de potentia sumptâ, non pro denominatione actuali potentia, quæ à possibilitate actus desumitur, sed pro entitate, cui talis denominatio accrescit; qualiter in præfati loquimur de omnipotentia Dei. Huiusmodi enim entitas bene potest esse absoluta, non solum ab existentia actus, quæ potius, quàm possibilitas, est terminus eius, sed etiam à possibilitate ipsâ; maxime, quando eiusmodi entitas quoad vim actum est infinita, uti in Deo. Cuius subinde absoluta omnipotentia, seu virtus causandi, quidquid est possibile, frustranea non foret casu, quod nulla creatura possibilis esset; quia non est propter creaturas, ut illas causet; uti fortassis potentia creatæ sunt propter suos actus; sed propter ipsum Deum, ut eum perficiat. Summa enim perfectio est, habere vim produendi, quidquid est producibile, etiam pro tunc, quando supponitur non producibile; sicut habere vim cognoscendi, quidquid est cognoscibile, etiam pro tunc, quando supponitur non cognoscibile. Ex eo autem, quod Deus dicatur habere potentiam causandi creaturam possibilem, si fuerit possibilis, non bene inferatur, omnipotentiam Dei connecti cum possibilitate creaturæ conditionata. Nam eo modo loquendi duntaxat volumus, Deum talis esse naturæ, ut si creatura fuerit possibilis, potens erit absolute ad eam, causandam. Unde Deus non tam est dicendus actu iam potens causare aliquid, si fuerit possibile, quàm, talem habere virtutem, ut erit potens causare illud, si fuerit possibile, ita, ut conditio ex parte actus, sine potentia potius, quàm ex parte obiecti, seu termini potentia se habeat.

56 **Quintò obijcitur.** Deus suapte naturâ non potest non esse in omni loco, & in omni tempore; cum sit immensus, & æternus. Ergo est connexus cum omni spatio, & omni tempore imaginario. Sed spatium imaginarium nihil est aliud, quàm capacitas, & possibilitas extensionis quantitativæ; sicut tempus imaginatum est capacitas, seu possibilitas successivæ motus. Ergo Deus suapte naturâ cum possibilitate alicuius creaturæ connexus est. Respondeo, Deum ratione immensitatis, & æternitatis intrinsecæ tan-

tantum exposcere correspondere omni spatio, & tempori sibi extrinseco casu, quod tale spatium, & tempus sint, in quocunque demum, consistat spatium, & tempus seu imaginarium, seu reale. Quemadmodum ratione omnipotentia intrinsece tantum exposcit, posse absolute creaturas producere casu, quod illæ sint possibiles. Ex quo patet, non magis ratione im-
mensitatis, & æternitatis, quam ratione omnipotentia, connecti eum cum aliqua creaturâ possibili.

57 Mitto hinc etiam, quod pro hoc argumento soluendo absque necessitate congerit Hemel-
man tit. 10. citato disput. 6. contendens assignare, etiam im-
mensitatis, & æternitatis Dei terminum primarium intra Deum ipsum, ita, ut spatium, & tempus imaginarium tantum sint termini secundarij relationis, quam ista attributa præferunt in suo conceptu. Quod ipsum contendit disput. 7. sequente circa attributa Dei negatiua. Vniuersaliter enim, quoties aliquod diuinum attributum relatè ad aliquem terminum seu postiuum, seu negatiuum distinctum realiter à Deo concipitur, & significatur, censet, & latissime contendit Hemelm. huiusmodi terminum secundarium dumtaxat esse, relationem autem ad illum veram esse, & realem; esse tamen eam dumtaxat habitualem, atque adeo prorsus inconexam cum tali termino secundario, actualement vero respectu termini primarij, omninoque connexam cum illo; qui proinde non potest non esse aliquid intrinsecum Deo, à quo talis relatio sumat speciem, & perfectionem. Verum iam dixi supra num. 20. hanc, quam vocat Hemelm. relationem habitualement ad terminum secundarium, reuerà nihil differre à denominatione semiextrinseca, quam nos relatè ad talem terminum concipimus; cum tamen formalitas Dei, supra quam cadit, intrinsece ad ipsum terminum nullo modo sit relatæ ipsa. Ad aliquid autem Deo intrinsecum tanquam ad terminum primarium formalitas Dei cum tali intrinseco identificata realiter referri non potest, ut ex doctrinâ traditâ supra disput. 2. quæst. 5. constat. Nec semper per rationem nostram refertur, quoties refertur semiextrinsece ad terminum extrinsecum Deo, ut discurrunt per eiusmodi denominationes ipsi Deo semiextrinsecas competentem fiet. Ex quibus patet, quàm falsa, quàmque ex vnâ parte insufficientis, ex aliâ verò frustranea sit ad rem doctrinâ Hemelm.

58 Sexto obijcitur ex Recentioribus, qui ponunt Deum connexam cum creaturis possibilibus ratione scientia, quam de illis habet. Actus, quo Deus cognoscit possibilitatem Petri, suapte natura est expressa representatio eius, eaque iudicativa, & omnino infallibilis. Ergo casu, quod talis possibilitas deficeret, non posset esse talis actus. Ergo connectitur cum illa. Hoc argumentum eadem vi retorquetur in actu, quo Deus cognoscit existentiam Ioannis, cuius illa eadem ratione est expressa representatio iudicativa, & infallibilis; & tamen certissimum est, Deum quoad entitatem ratione talis actus cum existentia contingente Ioannis connexam non esse. Respondeo ergo, actum scientia de possibilitate Petri perinde, atque actum scientia de existentia Ioannis, quoad denominationem quidem esse actualement, & infallibilem representationem sui obiecti, cum illoque, ut sic proinde

connexam esse. Secus quoad entitatem. Atque ita casu, quod obiectum deficeret, fore, ut deficeret denominatio, qua Deum cognoscentem illud modò denominat, nullatenus deficiente entitate Dei. Quomodò autem eiusmodi denominatio ad defectum tantum virtualem entitatis actus deficeret, per existentiamque virtualem supra formalem ipsius actus compleatur, supra num. 40. tetigimus, & infra in tractatibus de Scientia, & Voluntate Dei ex professo exponemus.

Hinc fit, ex hypothesi, quod possibilia 59 essent impossibilia, & impossibilia possibilia, fore, ut Deus cognosceret veritates obiectiuas, quas illa haberent in tali hypothesi, & modò non habent, per actus scientia, quos Deus habet modò quoad entitatem solum, & tunc insuper quoad denominationem haberet. Nec tales actus superflui in Deo putandi sunt; quod absolute sit impossibile, eos denominare Deum cognoscentem veritates, quæ in dictâ hypothesi cognoscibiles essent, & modò incognoscibiles sunt: quia potius sunt necessarij omnino ad plenitudinem infinitatis scientia Dei; ad quam spectat, quod sit ab intrinseco cognoscitiuus, non solum veritatum, quæ modò extant, sed etiam earum, quæ in quavis hypothesi quantumuis impossibili extarent. Quemadmodum ad plenitudinem infinitatis omnipotentia Dei spectat, quod sit ab intrinseco productiuus, non solum eorum, quæ modò producibilia sunt, sed etiam eorum, quæ in quavis hypothesi quantumuis impossibili producibilia forent iuxta ea. quæ dicebamus num. 32.

Denique obijci solent aliqui Patres cum 60 S. Thom. qui scientiam Dei cum creaturis connexam, ad illas ve relatam ponunt. Sed facile explicantur de scientia quoad denominationem; quo pacto absolute dicitur scientia faciens Deum scientem. Ut sic enim, utpote infallibilis, cum creaturis etiam futuris connexa est: tamen quoad entitatem præcisè ab illis, etiam ut possibilibus, absoluta sit, ut probauimus. Quomodò autem nihilominus Verbum diuinum, ex cognitione creaturarum possibilium, aut etiam futurarum possit procedere formaliter quatenus Verbum etiam earum est, in tract. de Trinit. exponitur.

Præter hæc, Recentiores illi commemorati 61 supra, qui tam impossibilitatem impossibilium, quam possibilitatem possibilium realiter identificatam ponunt cum Deo; eoque iure cum vtrâque ponunt Deum connexam, censentes nihilominus, eum cum nullo à se distincto connecti, ut supra notauimus; alijs quibusdam argumentis fidenter censent, se doctrinam nostram labefactare. Primum tale est. Deus essentialiter est distinctus à Petro, & à chymæra; talisque distinctio essentialiter habet maiorem amplitudinem quam, si esset distinctio Dei à solâ chymæra. Sed non haberet, nisi Petrus esset distinctus à chymæra. Ergo essentialiter talis distinctio, & consequenter Deus, cui ea est essentialis, cum eo connectitur, quod Petrus sit distinctus à chymæra. Quod est, connecti cum eo, quod Petrus sit possibilis. Hoc argumentum, siquid probat, probat vtiq; contra arguentem, Deum essentialiter connecti cum aliquo distincto à se: siquidem, Petrum esse possibilem, præter possibilitatem identificatam cum Deo, inuoluit Petrum à Deo distinctum

ctum iuxta argumentum ipsum. Respondeo ad illud facile, distinctionem, qua Deus distinguitur à Petro, & à chymara, non ita esse essentialem, Deo, ut sit adequatè intrinseca ipsi; est namque semiextrinseca, utpote innuens in suo conceptu reali, sicut & alia quavis distinctio, omnes terminos, siue conceptos obiectiuos, qui per eam dicuntur mutuò distingui. Vnde Deus non est intrinsecè connexus cum tali distinctione; quia non est intrinsecè connexus cum conceptibus Petri, & chymarae inclusis in ipsa; tametsi ex suppositione talium conceptuum non possit non Deus distingui ab illis. Quo iure ex eadem suppositione potest Deo dici essentialis talis distinctio; secus verò absolute. Ex quo fit rursus, ut Deus nullatenus sit connexus intrinsecè cum eo, quòd Petrus à chymara distinctus sit; & si prædicta distinctio sine hoc stare non possit.

62 Secundum argumentum Recentiorum paulò claritè, quàm ab ipsis formatum, tale esse potest. Deus intrinsecè est potens coexistere Petro, si Petrus existat; & impotens coexistere cuius chymarae, si ea existat. At hoc stare nequit, nisi Petrus distinctus sit ab omni chymara, atque adeò possibilis. Ergo Deus per prædicata sibi intrinseca infert, Petrum esse possibilem, atque adeò cum hoc, quod est, Petrum esse possibilem, intrinsecè connexus est. Quòd Deus intrinsecè sit potens coexistere Petro, si Petrus existat, ex intrinseca necessitate Dei ad existendum, & consequenter ad coexistendum, cuiuscunque existenti deducunt. Quòd autem Deus sit intrinsecè impotens coexistere cuius chymarae, si ea existat, inde probant: quia est intrinsecè impotens coexistere duobus contradictorijs, quæ secum fert quævis chymara. Si enim, inquam, Deus posset coexistere duobus contradictorijs, verbè gratia, luci, & carentiæ lucis, posset distingui realiter à se ipso. Quòd tamen ab intrinseco illi manifestè repugnat. Hoc autem secundum sequi ex primo, inde probant: quia, reductà ad actum, eà potentia, Deus simul coexistet luci, & carentiæ lucis: cumque existere carentiam lucis sit, nullo modo existere locem, coexistere Deum, carentiæ lucis, esset nullo modo coexistere Deum luci; cui aliàs ponitur coexistere. At omne nullo modo coexistens luci realiter est distinctum ab omni coexistente luci. Ergo Deus nullo modo coexistens luci à se ipso coexistente luci realiter distinctus esset. Vnde tandem concluditur, tam impotentem esse ab intrinseco Deum coexistere cuius chymarae, si ea existat; quàm impotens ab intrinseco est distingui à se ipso.

63 Hoc argumentum in multis peccat. Primo enim, si quid probat, probat contra suum Auctorem, sicut præcedens. Deum cum aliquo à se distincto connexum esse, nempe cum Petro incluso in eo, quòd est, Petrum esse possibilem. Secundo supponit falsò, esse prædicatum intrinsecum Deo hoc, quòd est, Deum esse potentem ad coexistendum Petro, si Petrus existat. Tale enim non est reuera, sed semiextrinsecum desumptum scilicet non à sola entitate Dei, sed insuper à possibilitate, aut etiam existentia Petri Deo extrinseca. Quo posito solum potest probari coniunctum ex utraque esse connexum cum Petri possibilitate; secus Dei entitatem. Tertio frustra conuincit non posse Deum coexistere duobus extremis contradictorijs ex hypothesi, quòd ambo existant, absque eo, quòd distinguatur à se ipso. Quam-

quam enim Deus absolute nequeat coexistere duobus contradictorijs, verbè gratia, luci, & carentiæ lucis; non quidem ex intrinseca sui repugnantia ad coexistendum illis; sed quia lux, & carentia lucis simul existere non possunt potestare absoiuta. At vero ex hypothesi, quòd lux, & carentia lucis simul existant, verissimè Deus absque vllà noua contradictione coexistet illis; quia ex tali hypothesi verum est, existere simul lucem, & carentiam lucis, (quantumuis retentà horum extremorum natura); atque adeò falsum, nullo modo existere lucem. Nam licet carentia lucis sit formalis exclusio lucis, proindeque ex vi existentia talis carentiæ lux non existat, aliunde tamen existit ex vi hypothesi. Efficiturque, ut simul sit verum, facta ipsa hypothesi, existere, & non existere lucem, existereque, & non existere carentiam lucis, existere etiam, & non existere ambo extrema; quæ omnia in idem recidunt. De quo videnda plura dicta in Pharo Scient. disput. 3. quæst. 4. & disput. 5. quæst. 5. proposit. 1. Hinc fit, ita esse verum, Deum sub eadem hypothesi coexistere carentiæ lucis, ut etiam verum sit, coexistere luci, & consequenter coexistere simul amobus extremis. Falsumque esse subinde, Deum nullo modo in tali casu coexistere luci eo ipso, quòd coexistit carentiæ lucis. Ex quo tandem patet, nullatenus sequi, quòd pretendebat argumentum, Deum in tali casu à se ipso distinctum esse; quantumuis absolute sit verum, omne nullo modo coexistens luci distingui ab omni coexistente luci. Deus quippe, ut vidimus, in tali casu non est aliquid nullo modo coexistens luci, sed aliquid simul & luci, & carentiæ lucis coexistens.

Vnde etiam constat, nullatenus fore in tali casu, ut Deus iudicans existere lucem aut falleretur, aut haberet cognitionem simul veram, & falsam; veram, quia existeret eius obiectum: & falsam; quia simul non existeret. Quòd est absurdum ab eisdem Recentioribus per aliud argumentum illatum. Sed constat, inquam, ex dictis, illud non sequi. Quia ad falsitatem iudicij de existentia lucis requiritur, quòd nullo modo existat lux. In casu autem dicto existeret lux ex vi hypothesi; tametsi etiam non existeret ex vi existentia carentiæ lucis; atque ita ex datà hypothesi utrumque extremum esset verum, & neutrum vllò modo falsum; verissimèque subinde citra omnem falsitatem esset utrumque iudicabile à Deo. Circa quòd videnda dicta locis citatis.

64 Tertium argumentum eorundem Recentiorum est. Deus ab intrinseco habet, posse, quantum est ex se, producere Petrum, & non chymaram. At hoc stare non potest sine eo, quòd Petrus non sit chymara. Ergo Deus ab intrinseco habet connecti cum eo, quòd Petrus distinctus sit à chymara. Quòd ipsum est, connecticum eo, quòd Petrus possibilis sit. Hoc argumentum imprimis apertius adhuc, quàm cetera, retorquetur in Aduersarios. Cum enim, distingui Petrum à chymara, includat in conceptu suo ipsum Petrum, & chymaram, ut est notissimum; connecti Deum intrinsecè cum hoc, quòd est, distingui Petrum à chymara, erit connecti Deum intrinsecè cum Petro, & chymara à se distinctis; dicentibus sæpe, atque docentibus Aduersarijs ipsis, Deum cum nullo alio à se distincto intrinsecè connexum esse,

esse, ut supra retulimus. Jam verò argumen-
tum fallax esse, vti & præcedentia duo, haud
dubium mihi est. Radix fallaciæ eius in eo
stat, quod dum comparatur Deus ad Pe-
trum, & ad chymaram, supponunt arguen-
tes, habere Deum respectum aliquem intrinse-
cum circa Petrum, quem non habet circa chy-
maram. Quod si ita esset, rectè utique argu-
mentum probaret intentum, iuxta doctrinam à
nobis datam supra proposuit. 4. Sed nos negamus
ita esse. Quo totam eius fallaciam vno ictu præ-
cidimus.

66 Solutio ergo est, Deum eatenus dici pro-
ductivum, quantum est ex se, Petri, & non
chymaræ, quatenus eius naturæ est, ut à con-
iuncto sui, & Petri denominetur semiextrinse-
cè absolute potens Petrum producere; secus ab-
solute potens producere chymaram à coniu-
cto sui, & chymaræ. Quemadmodum calor
A. à coexistentiâ sui, & frigoris denomina-
tur semiextrinsecè dissimilis frigori, non vero item
à coexistentiâ sui, & caloris B. dissimilis ipsi ca-
lori B. Quo iure etiam dici potest, calorem A.
quantum est ex se, esse dissimilem frigori, &
non calori B; quin inde iure possit inferri, calo-
rem A. intrinsecè connexum esse cum hoc, quod
est, frigus distinguere à calore B. Quamquam
enim calorem A. esse dissimilem frigori, &
non calori B, stare non possit; quin frigus
à calore B. sit distinctus: quod fatemur. Hoc
tamen re ipsa aliud non est, quam coniunctum
ex calore A., & frigore non posse esse diuersum
à coniuncto ex calore A., & calore B., quin
calor B., & frigus inter se distinguantur. Quod
est verissimum. Secus, calorem A. connecti in-
trinsecè cum eâ distinctione. Est quippe æquè
ab illa absolutus, ac ab extremis per eam di-
stinctis, & cum eâ re ipsa identificatis, ut est
notissimum. Est enim sermo de denominatione
dissimilis absolute existente, proveniente-
que calori A. semiextrinsecè à frigore sibi coexi-
stente, & non à calore B. etiam sibi coexisten-
te, atque adeo importante distinctionem etiam,
existentem inter frigus, & calorem B. Et est
certissimum, tum distinctionem existentem in-
ter frigus, & calorem B. idem re ipsa esse cum
extremis distinctis, tum calorem A. intrinsecè
connexum non esse cum talibus extremis, & con-
sequenter nec cum eorum distinctione prout exi-
stentibus; quandoquidem sine illis potest existere,
ut constat.

67 Hinc ad rem nostram, Quotiescunque Deus
per comparationem ad Petrum diuersam fortitur
denominationem, quam per comparationem ad
chymaræ, qualiscunque demum ea sit, quantum-
uis addatur particula *quantum est ex se*, aut alia si-
milis, firmiter mente tenendum est, tales nomi-
nationes semiextrinsecas esse Deo: atque ita, licet
earum diuersitas essentialiter exposcat distinctio-
nem Petri à chymaræ, hæc tamen ab entitate diui-
nâ nullatenus exposci essentialiter: sed prorsus ipsi
accessoriam esse, sicut & extrema distincta: à qui-
bus etiam præcisè nascitur ipsa denominationum
diuersitas, non à diuersitate habitudinum, siue
respectuum intrinsecorum Deo, terminatorum-
que ad talia extrema. Quæ vniuersalissima regu-
lâ vno imperni dissecta sunt cuncta, quæ Recentio-
res congerunt pro argumenti faci confirmatione.

68 Et quidem, si forma eius fallax non esset,
per eam utique probaretur, nullam omnino de-
nominationem ad aliquo aggregato temporum,

siue fundamentorum desumptam dari posse, vbi
subiectum cum cæteris terminis intrinsecè non es-
set connexum quatenus connexum cum distinctio-
ne eorum ab ipsis met reipsa indistincta. Quod
quàm sit absurdum, & ex se patet, & in denomina-
tione commemorata, qua calor à frigore sibi coexi-
stente semiextrinsecè denominatur dissimilis, &
non ab altero calore etiam coexistente sibi, cer-
nere est.

69 Quartum argumentum ex eisdem Recentio-
ribus sumptum tale esse potest. Deus neque,
quatenus est ex se, est coniungibilis cum impossi-
bilitate Petri: quia esset, quatenus est ex se,
identificabilis cum scientiâ absolutâ de tali im-
possibilitate. Et hoc repugnat: quia neque,
quatenus est ex se, potest Deus identificari cum
aliquo absolute impossibili, qualis est talis scien-
tiâ. Igitur Deus cum possibilitate Petri connexus
est. Hic tangitur difficultas de constituto scien-
tiâ diuinâ. Respondeo vno verbo ex doctrinâ in
præcedentibus tactâ, tendendâque fusius suo loco,
Deum iam modo habere identificatam sibi enti-
tatem scientiâ, qua denominaretur cognoscens
impossibilitatem Petri casu, quod Petrus esset im-
possibilis: tamen modo ab ea talis non nomi-
netur: quia deest tale obiectum. Neque obstat,
huiusmodi denominationem absolute esse impos-
sibilem, quominus conditionatè sit verum, Deum
reuerâ, & necessariò habiturum illam in ea hypo-
thesi, quod Petrus reuerâ esset impossibilis.
Adde, hoc argumentum, sicut & præcedentia, in
Aduersarios ipsos venire retorquendum. Quod
hinc pro cæteris eorundem, quæ sequuntur no-
tatum esto.

70 Quinto enim sic arguunt. Deus ab intrin-
seco habet, posse exercere suas virtutes, ut ami-
citiâ, liberalitatem, fidelitatem, vindictam de
peccato, &c. necnon, posse elicere alia decreta sua
efficacia circa Petrum, & non circa chymaræ.
Quod stare non potest, nisi & Petrus distinctus
sit à chymaræ, & actus prædicti Dei circa Petrum
distincti etiam sint à similibus circa chymaræ,
eo ipso chymaræ. Hoc autem ipsum est, Pe-
trum, & actus prædictos Dei circa ipsum, nec-
non actum peccati in Petro punibilem possibiles
esse. Igitur Deus cum omnium horum possibili-
tate intrinsecè connexus est. Hoc argumentum,
eamdem trium priorum præcedentium formam,
inculcat, nonnihil variatâ materiâ. Respondeo
ad id, sicut ad illa, denominationem, quam
Deus modo habet potens exercere prædictos
actus circa Petrum, semiextrinsecam ipsi esse, ut
pote includentem in suo conceptu reali possibili-
tatem Petri, & talium actuum circa ipsum distin-
ctam realiter à Deo. Quæ possibilitate, quia
carent chymaræ, & actus similes circa illam,
ideo Deus modo non denominatur pariter potens
eos exercere: cum tamen talis naturæ sit, ut à con-
sortio possibilitatis chymaræ, & actuum circa
ipsam pariter denominaretur, si pariter essent
possibiles, ac Petrus, & actus circa ipsum possi-
biles sunt. Ex quibus patet, nihilo magis per
hoc argumentum, quàm per præcedentia, pro-
bati, Deum cum possibilitate possibilium, aut
impossibilitate impossibilium à se distinctorum
intrinsecè connexum esse.

71 Verum contra doctrinam nostram ex eadem
potest sic argui. Sitque argumentum sextum in
isto ordine. Omnipotentia Dei intrinsecè con-
nexa est cum hac veritate conditionata, *Si Petrus
fuerit possibilis, Deus erit absolute potens illum pro-
duce*.

duere; quia omnipotentia Dei intrinsecè est omnipotentia ab omni imbecillitate immunis; qualis non esset, si talis veritas deficeret, nempe, si supposita possibilitate Petri, Deus non esset absolute potens illum producere. Sed talis conditionata veritas aliquid importat realiter distinctum à Deo. Ergo, Hoc argumentum etiam est fallax, Nego antecedens. Cuius probatio solum arguit, omnipotentiam Dei talis esse naturæ, quæ, si purificetur conditio objecti propositi, cum eius conditionato semixtrinsecè connexa erit. Hoc autem aliud non est, quam fore in tali casu coniunctum ex omnipotentia Dei, & possibilitate Petri intrinsecè connexum cum eo, quod Deus sit absolute potens Petrum producere; quia hæc denominatio, & illud coniunctum sunt prorsus idem: coniunctum autem secum ipso intrinsecè connexum est; sed per distributionem accommodam, ut aiunt, scilicet omnipotentia secum, & possibilitas Petri secum, Unde, si ex suppositione talis coniuncti Deus non esset absolute potens Petrum producere, (qui est casus defectus prædictæ veritatis conditionatæ), quod inde arguitur est, aut possibilitatem Petri non esse id, quod est, sed aliud quid impotens fieri, aut omnipotentiam non esse id, quod est, sed aliud quid imbecillius & limitatæ virtutis, Quod, convertendo, solum arguit connexionem intrinsecam possibilitatis Petri cum sua essentia, & omnipotentia cum sua; non cum aliquo alio distincto à se.

72

Ad eundem modum septimo loco aliud eorumdem Recentiorum argumentum sic potest formari, Deus est intrinsecè connexus cum hac veritate conditionata, *Si existeret Petrus, cognosceretur à Deo existens sine contradictione*; alioquin veritas opposita posset cum Deo componi, nempe, exiturum Petrum sine contradictione, si existeret, & tamen id à Deo ignoratum iri; quod est absurdum. Sed prædicta veritas stare nequit absque eo, quod sit verum, exiturum Petrum sine contradictione, si existeret; quod ipsum est, eum esse possibilem: nam aliis cognitio, quam Deus sub datâ hypothesi haberet, posset esse falsa; quod repugnat. Igitur Deus mediâ prædictæ veritate cum possibilitate Petri, siue cum Petro ut possibili connexus est. Quo eodem pacto subinde cum cæteris rebus possibilibus connexus erit. Per eandemque arguendi formam venit probandum, Deum cum in numeris alijs veritatibus conditionatis à se realiter distinctis esse connexum intrinsecè, utpote ex quarum defectu arguitur aliqua imperfectio repugnans Deo. Tales sunt istæ, *Si Deus iudicaret, aut revelaret, Petrum existere, Petrus existeret; si Deus efficaciter decerneret existentiam Petri, Petrus existeret; si Petrus existit, à Deo ut à causâ existit; si peccatum existit, à Deo ut à causâ non existit; & cætera similes*. Etenim, si prima talium veritatum desisset, per positionem videlicet contradictionis, iudicium Dei sub datâ hypothesi esset falsum; similiterque Dei revelatio. Si secunda, decretum Dei efficaciter frustraretur. Si tertia, Deus non esset causa prima respectu Petri. Si quarta, Deus esset causa peccati. Quæ omnia manifestè repugnant Deo. Cæterum huiusmodi forma arguendi haud dubie fallax est, ut vidimus circa argumentum præcedens, quod sub illam cadit; eandemque proinde solutionem habent, quæcunque cadentia sub illam contra sententiam nostram opponi possunt. Ut illam exhibeam, prænoto, cognitionem, aut volitionem Dei de objecto Deo extrinsecè extrinsecam item impræsentiarum re-

putari quoad denominationem; quia ut sic vel est contingens, si obiectum est contingens, vel minus necessaria, quam Deus, si obiectum est necessarium; quicquid sit modo de illa quaestione, an actus divini intellectus, & voluntatis adæquate intrinseci Deo sint constituendi, vel secus; Quo posito,

Dico, Deum cum nullâ conditionatarum, 73 veritatum, quæ sunt propositæ, aut similibus intrinsecè connexum esse. Incommoda autem, quæ sub earumdem hypothesi ex earum defectu sequerentur contra divinam perfectionem, solum arguere; Deum absolute talis naturæ esse, ut si earum purificaretur conditio, ab huius consortio semixtrinsecè connexus esset tum ipsarum conditionato, Itaque Deus talis naturæ est, ut si adiungatur ei existentia Petri, quæ est obiectum cognoscibile, non possit non in eius cognitionem prodire; absolute tamen, & ab intrinsecè nec possit existentiam Petri, nec eius cognitionem. Similiter Deus talis naturæ est, ut si semel concipiat iudicium, aut proferat revelationem de existentia Petri, non possit non Petrus existere; absolute tamen, & ab intrinsecè, sicut cum existentia Petri connexus non est, ita neque cum iudicio, aut revelatione de illa. Pariterque est ratiocinandum de cæteris,

Sed dices, Deus de facto, & absolute, in 74 dependenterque à purificatione conditionum, prædictarum veritatum necessitatus est ad eas iudicandas, utpote quæ per iudicium absolutum, ex parte actus iam nunc iudicabiles sunt. Ergo Deus medio tali iudicio cum talibus conditionatis veritatibus intrinsecè, & absolute connexus est, Distinguo antecedens. Necessitatus est ad eas iudicandas necessitate intrinsecè nego antecedens, necessitate extrinsecè ei proveniente à consortio earumdem veritatum; concedo, Et nego consequentiam. Itaque sicut ex suppositione tantum, quod detur hæc veritas absoluta Petrus existit, tenetur Deus illam cognoscere, tum illi coexistere, & cæteris, quæ necessariò ex illa sequuntur. Ita ex suppositione tantum, quod detur hæc veritas conditionata, *Si existeret Petrus, cognosceretur à Deo existens sine contradictione*, tenetur Deus illam cognoscere, & ei atque alijs ex illa sequentibus coexistere; pariterque dicendum de reliquis. A quibus omnibus nihilominus intrinsecè, & absolute absolutissimus est, Per quæ omnibus in argumento propositis planè videtur satisfactum. Ac demum hucusque omnibus etiam, quæ Recentiores sæpe citati concesserunt, acutè sane, sed, me quidem iudice, fallaciter.

Restat, ut argumentum diluamus, quod 75 multis ex Aduersarijs valde efficax visum est contra sententiam nostram; & est huiusmodi, Deus cum suis attributis necessariis intrinsecè est connexus tanquam cum suis passionibus seu logicis, seu metaphysicis; quemadmodum quævis alia essentia cum suis passionibus sibi necessariò annexis intrinsecè connexa est, ut constat. Sed multa huiusmodi attributorum pro formali dicunt negationem realiter distinctam, ab ipso Deo, ut esse vnicum, esse increatum, esse incorporeum, impeccabilem, inuisibilem, incomprehensibilem, &c. quæ proinde attributa negatiua dicuntur. Ergo Deus cum multis negationibus à se distinctis, non solum prout possibilibus, sed prout absolute existentibus est connexus intrinsecè. Quidni ergo cum creaturis

ris possibilibus, aut etiam cum alijs veritabilibus à se distinctis connexus erit? Quæ enim ex connexione cum creaturis possibilibus, aut cum alijs distinctis veritatibus deducuntur incommoda, potiori iure videntur deduci posse ex connexione cum eiusmodi negationibus. Recentiores, cum quibus in superioribus egimus, respondent, prædictas negationes, quæ omnes chymærarum impossibilium sunt negationes, realiter esse idem cum Deo; nihil autem mirum, quod Deus intrinsecè secum ipso connexus sit; opinantur namque vniuersè, negationes omnes cum rebus identificari, quæ impedimento sunt rebus negatis, ne existant; vnamquamque enim rem per aliam oppositam sibi formaliter excludi, & negari; eoque iure per entitatem diuinam excludi formaliter omnem chymæram, vt per rem sibi oppositam. Cæterum, quàm falsa sit doctrina hæc, abundè ostendimus in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 3. Vbi statuimus, per negationes entium tam impossibilium, quàm possibilium nullatenus poni quidpiam reale in rerum naturâ; sed potius auferri; tantum abest, vt illæ sint identificatæ cum rebus positivis. Quia tamen verum est nihilominus, à parte rei non existere chymæras impossibiles, sicut neque creaturas purè possibiles; (quæ negatiuæ veritates à parte rei non in positione, sed in remotione entium, seu possibilium, seu impossibilium consistunt, cum nulloque positivo ente subinde sunt identificatæ, tametsi à nobis ad instar entium positiuorum sæpe concipi soleant, prout latè exposuimus loco citato, & supra etiam disput. 2. quæst. 3. tetigimus); quod argumentum propositum intendit est, Deum, cum eis veritatibus negatiuis à se distinctis connexum intrinsecè esse, per quas remouentur chymære ipsi repugnantes, vt sunt alter Deus, peccatum proprium, creatio sui, corporeitas, comprehensio creata sui, &c. quas veritates negatiuas, seu negationes chymærarum præferunt in suo conceptu attributa Dei negatiua commemorata.

76 Et confirmari argumentum potest primò. Quia Deus suapte naturâ, atque adeò ab intrinsecò est incompatibilis cum altero Deo, & cum peccato proprio, cum alijsque huiusmodi chymæris, & consequenter eis oppositus. Sed omne extremum oppositum alteri cum huius contradictorio connexus est, vt constat. Ergo Deus ab intrinsecò connexus est cum negationibus alterius Dei, & peccati proprii, aliarumque huiusmodi chymærarum.

77 Secundò confirmari potest. Quia, ex hypothesi quod alter Deus existeret, deficeretque subinde negatio eius, necessariò non existeret, siue deficeret verus Deus. Ergo verus Deus intrinsecè connexus est cum negatione alterius Dei. Consequentia videtur euidens. Quia id dicitur intrinsecè connecti cum alio, quod sine eo esse non potest, adeò, vt ad defectum eius necessariò deficeret. Antecedens autem probatur: quæ titulo oppositionis, quam verus Deus habet cum altero Deo, hæc est bona consequentia, *Verus Deus existit. Ergo alter Deus non existit.* Ergo iuxta ritam, & certam regulam Logicorum à contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis hæc etiam erit bona consequentia, *Alter Deus existit. Ergo verus Deus non existit.* Ex hypothese ergo, quod alter Deus existeret, necessariò

non existeret verus Deus. Quod erat probandum. Tantumdemque est de negatione cuiusuis alterius chymære oppositæ, seu repugnantis Deo.

Tertiò confirmari potest. Quia Deus ita, 78 est ab intrinsecò infinite perfectus, & bonus, vt, si haberet aliquam imperfectionem, sine malitiam aut moralem, aut physicam, eo ipso non esset Deus. Ergo, si haberet peccatum, aut consortium alterius Dei, aut esset productus ab alio, aut comprehensibilis, aut corporeus, &c. eo ipso non esset Deus. Ergo quoad quiditatem, atque adeò etiam quoad existentiam intrinsecè connexus est cum negationibus harum, similiumque imperfectionum.

79 Sed, his omnibus non obstantibus, doctrina nostra firma persistit, vt ex eorum solutione patebit. Respondeo ad argumentum; Deum pro diuersitate attributorum sibi necessariò annexorum, quæ habet, diuersimodè connecti cum illis tanquam cum suis passionibus seu logicis, seu metaphysicis; (id quod & alijs essentis commune esse solet iuxta doctrinam vniuersalem passionum traditam in Pharo Scient. disput. 17. quæst. 18. & disput. 22. quæst. 2. & supra etiam disput. 3. quæst. 2. commemoratam). Nimirum cum attributis sibi intrinsecis intrinsecè connectitur Deus; hoc tamen aliud non est, quàm secum ipso connecti, vt constat. Cum attributis vero semiextrinsecis, qualia sunt negatiua, de quibus argumentum agit, tantum connectitur semiextrinsecè, atque adeò ex suppositione alicuius extrinseci realiter distincti à se. Quod est, coniunctum ex Deo, & ex tali extrinsecò connecti cum attributo semiextrinsecò Dei, & consequenter cum eo connotato etiam extrinsecò, per quod illud in suo conceptu completur; quin Deus per se præcisè, atque adeò intrinsecè cum tali connotato extrinsecò connexus sit. Itaque supposita quiditate obiectiua alterius Dei chymærici, & peccati proprii, & aliarum imperfectionum sibi prorsus impossibilium, Deus verus optim. max. necessariò est oppositus alteri Deo chymærico, peccato proprio, & alijs eiusmodi imperfectionibus; & consequenter ex eadem suppositione, atque adeò semiextrinsecè necessariò est connexus cum negationibus alterius Dei, peccati proprii, & aliarum imperfectionum; quin per se præcisè, atque adeò intrinsecè sit connexus cum illis; vt neque cum ipsâ suppositione intrinsecè connexus est.

80 Ad primam confirmationem respondeo, Deum quidem suapte naturâ, & essentiâ oppositum esse alteri Deo, & peccato proprio, alijsque huiusmodi chymæris sibi penitus repugnantibus, & consequenter connexum esse cum negationibus earum, qua ratione omne extremum alteri oppositum cum huius negatione connexus est. Quia tamen omnis oppositio denominatio est semiextrinseca comparatione vniuscuiusque ex extremis oppositis; atque ita connexio cuiusuis eorum cum negatione alterius oriunda ab ipsâ oppositione, siue fundata in ipsâ etiam est illi semiextrinseca, vt pote supponens, atque inuoluens in suo conceptu reali quiditates amborum extremorum oppositorum, prout statutum est in Pharo Scient. disput. 14. quæst. 4. proposit. 3. ideo tam oppositio cum altero Deo, peccato proprio, & alijs eiusmodi chymæris, quàm connexio cum negationibus earum, quas Deus habet, ipsi sunt semiextrinsecæ. Cum talibusque sub-

subinde negationibus intrinsicè connexus non est, id quod inde etiam manifestè conspicitur; quia data hypothèsi, quod tales negationes deficerent, siue desinerent esse veræ, non per positionem chymaricam, quas excludunt, sed per defectum veritatis obiectivæ quiditativæ chymaricæ ipsarum (nequit liquidem esse veræ vllā negatio, nisi alicuius quiditatis in se conceptibilis, & veræ obiectivæ intra statum quiditativum negatiq̄ sit, iuxta dicta in Pharo Scienti, disput. 10, quæst. 4 & disput. 11, quæst. 2 & disput. 12, quæst. 1, & 2, & disput. 13, quæst. 1, & 2); data, inquam, tali hypothèsi, nihilominus existeret Deus, vt ex dictis hactenus constat. Quod tamen falsum esset, si Deus cum dictis negationibus intrinsicè connexus esset, vt etiam ex dictis est notum. Ita autem in casu talis hypothèsi existeret Deus proliis immunis à consortio alterius Dei, peccati proprii, & aliarum imperfectionum, vt istæ immunitates reuera adequatè essent intrinsicæ Deo; quia tunc non completerentur in conceptu suo, vt complentur modo, per aliquam veram negationem alterius Dei, peccati proprii, & aliarum imperfectionum. Vnde sequitur inferendum, modò, & de facto duplex genus immunitatum à prædictis imperfectionibus venire distinguendum in Deo. Aliæ enim sunt adequatè intrinsicæ Deo; consistuntque in ijs formalitatibus Dei ab ipso realiter indistinctis, quæ correspondent negationibus veris talium imperfectionum. Aliæ semiextrinsecæ Deo, quæ per ipsas negationes vt per extrinsecæ connotata complentur in conceptibus suis, & hæc posteriores sunt, quæ per nomina attributorum negationum significantur; de quibus impræsentiarum agimus.

Iam ad secundam confirmationem respondeo, concedendo, ex hypothèsi, quod alter Deus chymaricus existeret, fore vtique, vt non existeret verus Deus; vt de facto ideo non existit alter Deus chymaricus; quia verus Deus existit; proindeque indemnem hic etiam seruari regulam Logicorum de bonitate illationis à contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis, ex his tamen concessis non bene inferitur, Deum verum intrinsicè esse connexum cum negatione alterius chymarici; quia defectus Dei veri in datâ hypothèsi non sequeretur ex eo, quod deficeret aliquid, cum quo Deus verus intrinsicè connexus sit, sed ex eo, quod poneretur aliquid, cui Deus verus essentialiter oppositus est. Defectus quippe vniuersalis ex duobus capitibus nasci potest, nempe, vel quia deest aliquid, sine quo illud esse non potest, vel quia adest aliquid, cum quo illud esse non potest; ex quibus primum à secundo separabile est; in casuque hypothèsi nostræ separaretur. Deesset enim verus Deus in casu existentie Dei chymarici, præcisè quia hic adesset, non quia deesset eius negatio; quandoquidem deficiente hac aliter, quam per illius positionem, firmus persisteret Deus, vt iuxta dicta num. præced.

Hinc ad tertiam confirmationem respondeo pariter, concedendo, ex hypothèsi, quod Deus aliquam imperfectionem haberet aut moralem, aut physicam, fore vtique, vt non esset Deus, & consequenter neque existeret. Non quidem quia in tali hypothèsi deesset aliquid à Deo distinctum, cum quo ipse intrinsicè connexus sit, sed quia poneretur aliquid destructivum essentia ipsius. Casu enim quod aliquam imperfectionem haberet, oppositus illi non esset, & consequenter non

esset Deus; cum sic plane de essentia Dei, omni imperfectioni sibi propria, omnimodis oppositum esse.

Sed dicit aliquis contra doctrinam istam, primo, Deus, quod est infinite magis necessarius, quam quivis alius conceptus obiectivus, à nullo potest dependere quoad existentiam dependentis intrinsicè connexionis. Ergo eodem maioris necessitatis titulo ex nullius alterius conceptus hypothèsi sequetur, Deum ipsum non exiturum. Concesso antecedente; nego consequentiam propter discrimen, quod ad rem habent connexio, & oppositio. Esse enim connexionem intrinsicè extremum magis necessarium cum minus necessario prorsus repugnat, vt ex dictis in præcedentibus constat: at esse oppositum semiextrinsecè extremum magis necessarium minus necessario, nihil est quod prohibeat, vt etiam ex dictis est notum. Sicut ergo maior necessitas Dei non obstat, quominus essentialiter sit oppositus imperfectioni sibi impossibili; ita neque obstat, quominus ex tali imperfectionis hypothèsi sequatur ipsum non exiturum. (Alioquin, si id non sequeretur, non esset per suam essentiam tali imperfectioni oppositus, vt supponitur). Quantumvis maior necessitas Dei obstat, quominus intrinsicè sit connexus cum aliquo minus necessario; & consequenter, quod ex hypothèsi defectus huius sequatur, ipsum non exiturum titulo talis connexionis.

Secundò dicit aliquis, Inde rejecimus à Deo intrinsicè connexionem cum aliquo distincto à se; quia indigeret illo: ad existendum; quod est imperfectio ei repugnans. Sed si verum est, Deum non exiturum ex hypothèsi, quod existeret aliqua eius imperfectio, sequitur Deum ad existendum indigere, quod talis imperfectio non existat. Igitur, ne Deo appingatur talis indigentia imperfectio, dicendum est, id non esse verum. Respondeo indigentiam absolutam alicuius à se distincti oriundam in Deo ex intrinsicè connexionem ipsius cum illo imperfectionem esse alienam ab ipso: secus indigentiam ex suppositione oriundam ex connexionem semiextrinsecâ, qualem solam habet Deus cum negatione imperfectionis sibi impossibilis. Vt enim connexio hæc non tam est Dei, quam coniunctio ex Deo, & ex quiditate talis imperfectionis iuxta superius dicta; ita etiam indigentia fundata in illa non tam est Dei, quam ipsius coniunctio. Nihil autem vetat coniunctum ex Deo, & ex alio quopiam indigere tertio aliquo, quo Deus solus absolute non indiget.

Ex quibus omnibus iam tandem apparet, quomodo Deus cum negationibus à se distinctis imperfectionum sibi repugnantium spectantibus ad aliqua ipsius negatiua attributa intrinsicè connexus non sit, prout prætendebat argumentum factum num. 75, cum suis confirmationibus; sed tantum semiextrinsecè.

Postremò contra doctrinam nostram obijci potest, Deus intrinsicè connectitur cum hac veritate *Negatio Dei est impossibilis*. Sed hæc veritas distincta à Deo est. Ergo Deus cum aliquo à se distincto est connexus intrinsicè. Consequentia est legitima. Et minor est certa; quia negatio impossibilis Dei chymara quædam, est impossibilis, vt constat. Estque certum, nullam chymaram impossibilem esse identificatam cum Deo. Maior autem ostenditur. Quia, si negatio Dei non esset impossibilis, Deus non esset

Disp. IV. De independentiâ Dei in essendo, &c. Quæst. III. 103

esset necessarius in existendo, atque adeo quiditas eius, & consequenter eius existentia deficeret, ut est notissimum. Respondeo, Deum intrinsecè connecti cum impossibilitate suæ negationis, ut pote quæ aliud non est re ipsâ à suâ intrinsecâ necessitate, ut dicebamus disp. 3. n. 23. non verò connecti intrinsecè cum eâ veritate. *Negatio Dei est impossibilis*: quia hæc completur tam distam impossibilitatem indistinctam à Deo, tum negationem distinctam, quæ ratione negatio, & ens negatum inter se ut non ens, & ens distinguuntur. Vnde casu, quod ea veritas complexa deficeret defectu partis à Deo indistinctæ, nihil mirum, quod quiditas, & existentia Dei deficerent. Secus tamen foret, casu quod ea veritas deficeret defectu partis à Deo distinctæ, deficiente scilicet negatione Dei quoad suam quasi quiditatem; (veram enim quiditatem non habent negationes, ut sæpe noctuamus), ita videlicet, ut ea non esset negatio, siue remotio Dei. Ex quibus patet, solum probari argumento facto, Deum cum impossibilitate suæ negationis à suâ necessitate indistinctâ conexum intrinsecè esse, non item cum integrâ veritate prædictâ à Deo distinctâ suo modo tanquam includens ab inclusio. Quæ firma, & stabilis manet doctrina nostra in superioribus statuta.

QVAESTIO III.

Verum Deus aliquibus extremis à se distinctis oppositus sit. Et qua ratione.

87 **I**ngimus questionem hanc præcedenti; eo quod oppositio contraria connexioni est, & quamdam secum fert connexionem, qua quodvis ex extremis oppositis cum alterius contradictorio conexum est. Opposita autem uniuersè eorum extrema dicuntur, quorum vnum simul cum altero esse non potest. Vnde oppositio extremorum necessariò est mutua, & cuius eorum semper extrinseca. Omnisque ad contradictoriam inter ens, & suam negationem repertam, & ad contrariam repertam inter quolibet alia extrema reducenda venit. Et contradictoria quidem semper; contraria verò sæpe est metaphysica omnem omnino excludens potentiam, qua simul esse possint extrema opposita. De qua solum in præsentibus habentibus est sermo, suppositis his imprimis, & alijs pluribus latius ad rem expostis, & demonstratis in Pharo Scienc. disput. 1. 2. quæst. 3. & 4. Nec non ijs omnibus, quæ de statibus entium in eadem Pharo Scienc. disput. 10. tradita sunt.

88 **P**ræterquæ suppono primò ut prorsus certum, Deum nulli earum veritatum, cum quibus de facto coniungitur, ad quemcunque statum illa pertineant oppositum esse: quia extrema opposita coniungi de facto non possunt; cum sit necesse deesse vnum, quando alterum adest. Vnde constat primò, Deum neque possibilitati possibilium, neque impossibilitati in possibilium, neque cæteris veritatibus ad ea vtraque pertinentibus intra statum quiditatum absolutum, & conditionatum, intra statumque existentialem conditionatum oppositum esse. Secundo constat, neque esse oppositum existentie absolutæ

quorumuis entium, aut negationum absolute existentium, neque viliis veritatibus ad ea vtraque spectantibus intra statum existentialem absolutum. In summa, Deus nulli obiecto vero potest esse oppositus quoad illud esse, secundum quod de facto est verum; vnde relinquitur, quod solum possit esse oppositus obiectis non veris, quoad illud esse, secundum quod de facto non sunt vera.

89 **S**uppono secundo etiam ut certum, Deum nulli enti, nullique negationi entis possibili posse esse oppositum quoad existentiam absolutam: quia omne ens, omnisque negatio, cuius existentia absoluta est Deus oppositus, eo ipso est chymara impossibilis: quia nequit absolute existere aut cum Deo, cum ipse opponatur, aut sine Deo, cum ipse nequeat deficere; & alius modus non est absolute existendi. Vnde relinquitur, solis chymaris impossibilibus seu positivis, seu negativis posse Deum oppositum esse quoad existentiam absolutam.

90 **S**uppono tertio etiam ut certum, Deum nulli puræ negationi entis esse oppositum quoad absolutam existentiam; præterquam vnice negationi chymaricæ sui. Quia, præter hanc, nulla pura negatio entis est chymara impossibilis; si quidem omnis fuit absolute existens (quæ ratione negationes existere dici possunt) ab æterno, & per totum conspici, in quo, præter vnum Deum, nullum absolute existit ens positivum, ut docet fides. Dico autem puræ: quia inmixtio ex negatione, & ente postiuo bene poterit esse chymaricæ. Et quidem, si alieni puræ negationi entis à se distincti esset Deus oppositus quoad existentiam absolutam, talis negatio necessariò deficeret per existentiam absolutam entis sibi contradictorij, ut constat. Aliquodque subinde ens positivum à Deo distinctum necessariò existeret absolute. Quod est absurdum contra rationem, & contra fidem. Porro negationi chymaricæ sui oppositione contradictoriâ opponitur Deus, ipsique soli opponitur contradictoriè: quia vnus entis vna solum negatio, atque adeo vnum solum extremum contradictoriè oppositum datur, ut constat ex doctrinâ traditâ in Pharo Scienc. disput. 9. quæst. 3. Quidquid in oppositum dicant nonnulli Recentiores.

91 **S**uppono quarto etiam ut certum, Ijs omnibus chymaris impossibilibus esse Deum oppositum quoad absolutam existentiam, quæ ex suo quiditativò conceptu imperfectiones sunt ipsius Dei vel morales, vel physice. Quia Deus ab omni propria imperfectione ita omnimodis necessariò est immunis, ut neque per earum aliquam infici, siue imperfectus reddi; neque cum earum aliqua compati, seu coexistere possit. Quod ipsum est, esse Deum oppositum illius absolute existentie. Hoc titulo opponitur Deus alteri Deo chymarico, peccato proprio, productioni sui ab alio ente, comprehensioni creatæ sui, cuius propriæ mutationi, & cæteris huiusmodi imperfectionibus. Quarum nulla potest esse pura negatio entis distincti à Deo, iuxta doctrinam stabilitam suppositione præcedente. Vnde patet omnem imperfectionem Dei excogitabilem puræ negationem alicuius attributi intrinseci Deo debere necessariò esse, atque ita in vniceam negationem chymaricam ipsius Dei debere quoque necessariò re ipsâ recidere.

His